

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (ES) 2017/2286**(2017. gada 6. decembris),**

ar ko vidiskās pārvaldības sistēmas *Eco-Lighthouse* prasības atzīst par tādām, kas atbilst attiecīgajām vides vadības un audita sistēmas (EMAS) prasībām, saskaņā ar 45. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1221/2009 par organizāciju brīvprātīgu dalību Kopienas vides vadības un audita sistēmā

(izziņots ar dokumenta numuru C(2017) 8082)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 25. novembra Regulu (EK) Nr. 1221/2009 par organizāciju brīvprātīgu dalību Kopienas vides vadības un audita sistēmā (EMAS), kā arī par Regulas (EK) Nr. 761/2001 un Komisijas Lēmumu 2001/681/EK un 2006/193/EK atcelšanu ⁽¹⁾, un jo īpaši tās 45. pantu,

apspriedusies ar Komiteju, kas izveidota ar Regulas (EK) Nr. 1221/2009 49. pantu,

tā kā:

- (1) EMAS mērķis ir veicināt organizāciju vidiskā veikuma pastāvīgu uzlabošanu, un to panākt, izveidojot un ieviešot vidiskās pārvaldības sistēmu, novērtējot šādas sistēmas darbības rezultātus, sniedzot informāciju par vidisko veikumu, iesaistoties atklātā dialogā ar sabiedrību un citām ieinteresētajām personām un aktīvi iesaistot darbiniekus.
- (2) Organizācijām, kas izmanto citas vidiskās pārvaldības sistēmas un vēlas turpmāk piemērot EMAS, vajadzētu būt iespējai to izdarīt cik iespējams vienkāršāk. Lai atvieglotu EMAS ieviešanu un nedublētu esošo praksi un procedūras, būtu jāapsver saiknes ar citām vidiskās pārvaldības sistēmām.
- (3) Lai atvieglotu EMAS ieviešanu un nedublētu tādu esošo praksi un procedūras, kuru pamatā ir citas ar pienācīgām procedūrām sertificētas vidiskās pārvaldības sistēmas, tās attiecīgās citu vidiskās pārvaldības sistēmu daļas, ko Komisija atzinusi par attiecīgajām EMAS prasībām atbilstošām, uzskata par minētajām prasībām līdzvērtīgām.
- (4) Atzīšanā vajadzētu balstīties uz šo citu vidiskās pārvaldības sistēmu prasību un procedūru analīzi un uz to, vai ar tām ir iespējams sasniegt tādas pašus mērķus, ar kādiem noteiktas attiecīgās prasības Regulā (EK) Nr. 1221/2009.
- (5) Rakstisku lūgumu par *Eco-Lighthouse* vidiskās pārvaldības sistēmas atzīšanu Norvēģija Komisijai nosūtīja 2016. gada 26. janvārī. Pēc tam tika nosūtīta papildu informācija, lai sniegtu Komisijai pierādījumus, kas vajadzīgi, lai izvērtētu šīs vidiskās pārvaldības sistēmas attiecīgo daļu līdzvērtību EMAS prasībām,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Pamatojoties uz Norvēģijas iestāžu iesniegtajiem pierādījumiem, Komisija šā lēmuma pielikumā uzskaitītās *Eco-Lighthouse* sistēmas daļas uzskata par tādām, kas atbilst attiecīgajām prasībām Regulā (EK) Nr. 1221/2009.

⁽¹⁾ OVL 342, 22.12.2009., 1. lpp.

2. pants

Par tādām *Eco-Lighthouse* sistēmas prasību izmaiņām, kas ietekmē šo atzīšanu, ir jāziņo Komisijai vismaz reizi gadā. Ja šīs prasības vai Regulas (EK) Nr. 1221/2009 prasības mainās, Komisija var lemt par šā lēmuma atcelšanu vai grozīšanu.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

Briselē, 2017. gada 6. decembrī

*Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Karmenu VELLA*

PIELIKUMS

Ievads

Ar EMAS regulu ⁽¹⁾ (tālāk tekstā – arī “Regula”) ir izveidots augstvērtīgs pārvaldības instruments, kuru organizācijas var izmantot, lai brīvprātīgi izvērtētu, paziņotu un uzlabotu savu vidisko veikumu. EMAS ir pieejama visām organizācijām, kas vēlas uzlabot savu vidisko veikumu. Šī sistēma aptver ekonomikas un pakalpojumu nozares kopumā un ir piemērojama visā pasaulē.

EMAS mērķis ir veicināt organizāciju vidiskā veikuma pastāvīgu uzlabošanu, izveidojot un ieviešot vidiskās pārvaldības sistēmas, sistemātiski, objektīvi un regulāri novērtējot šo sistēmu darbības rezultātus, sniedzot informāciju par vidisko veikumu un iesaistoties atklātā dialogā ar sabiedrību, un aktīvi iesaistot organizāciju darbiniekus, vienlaikus nodrošinot piemērotas apmācības.

EMAS regula nodrošina EMAS sistēmā reģistrēto organizāciju vidiskā veikuma pārredzamību un uzticamību, izmantojot sistēmu, kad verificāciju veic trešā persona – akreditēti vai licencēti verificētāji.

Lai veicinātu to organizāciju reģistrēšanos, kuras ir ieviesušas citas vidiskās pārvaldības sistēmas un vēlas pāriet uz EMAS, minētajā regulā ir noteikts ⁽²⁾, ka Komisija atzīst citas nacionāla vai reģionāla līmeņa vidiskās pārvaldības sistēmas vai to daļas, kas atbilst attiecīgajām regulas prasībām, ja tiek izpildīti īpaši nosacījumi.

Regulas 45. pantā noteikts, ka dalībvalstis var iesniegt Komisijai rakstisku pieprasījumu atzīt par attiecīgajām regulas prasībām atbilstošām tās esošās vidiskās pārvaldības sistēmas vai to daļas, kas ir sertificētas atbilstīgi attiecīgām sertifikācijas procedūrām, kuras atzītas nacionālā vai reģionālā līmenī.

Komisija, izskatījusi šo pieprasījumu un saskaņā ar 49. panta 2. punktā minēto apspriešanās procedūru, atzīst vidiskās pārvaldības sistēmas attiecīgās daļas un sertifikācijas iestāžu akreditācijas vai licencēšanas prasības, ja tā uzskata, ka dalībvalsts ir:

- pieprasījumā pietiekami skaidri norādījusi vidiskās pārvaldības sistēmu attiecīgās daļas, kas atbilst prasībām šajā regulā,
- iesniegusi pietiekamus pierādījumus par minētās vidiskās pārvaldības sistēmas visu attiecīgo daļu līdzvērtīgumu šai regulai.

Atzīšanas sekas: pamatojoties uz minētās regulas 4. panta 3. punktu, organizācijām, kuras vēlas reģistrēties EMAS un kurām ir sertificēta vidiskās pārvaldības sistēma, kas atzīta saskaņā ar 45. pantu, nav jāsteno tās daļas, kuras atzītas par līdzvērtīgām šai regulai.

Tomēr jānorāda, ka, veicot verificēšanu, lai sagatavotos organizācijas reģistrēšanai EMAS vai saistībā ar atjaunošanu reģistrā, ir jāpiemēro 18. panta noteikumi.

EMAS akreditēts vai licencēts verificētājs izvērtē, vai vajadzīgās procedūras, piemēram, organizācijas vidiskais pārskats, vides politika, pārvaldības sistēma, audita procedūras un to īstenošana, atbilst šīs regulas prasībām. Tādēļ citu vidiskās pārvaldības sistēmu daļas, kas saskaņā ar 45. pantu atzītas par atbilstīgām attiecīgajām Regulas (EK) Nr. 1221/2009 prasībām, arī ir jāverificē, lai nodrošinātu, ka to īstenošana atbilst prasībām, kuru līdzvērtīgums konstatēts spēkā esošajā atzīšanā.

Piemēram, tas, ka citas vidiskās pārvaldības sistēmas dokumentācijas procedūra ir atzīta par līdzvērtīgu, neliedz verificēt šīs procedūras pienācīgu īstenošanu, lai pārlicinātos, ka ir ietverta nepieciešamā būtiskā informācija.

⁽¹⁾ Regula (EK) Nr. 1221/2009.

⁽²⁾ Regulas (EK) Nr. 1221/2009 45. pants.

Norāde uz šo atzīšanu ir arī Publiskā iepirkuma direktīvā ⁽¹⁾, kuras 62. panta 2. punktā noteikts, ka citas vidiskās pārvaldības sistēmas, kas atzītas saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1221/2009 45. pantu, ir viens no trim sertifikātu veidiem, uz kuriem var atsaukties līgumslēdzējas iestādes, kas publiskā iepirkuma procedūras kontekstā prasa uzrādīt sertifikātus par atbilstību konkrētām vidiskās pārvaldības sistēmām vai standartiem.

Norvēģija 2016. gada 26. janvārī nosūtīja sākotnējo pieteikumu Norvēģijas nacionālā vidiskās sertifikācijas sistēma *Eco-Lighthouse Foundation (ELH)* atzīšanu saskaņā ar EMAS regulu. Pēc šā lūguma tika iesniegta papildu informācija, lai skaidri un detalizēti izklāstītu *Eco-Lighthouse* pārvaldības sistēmas prasības un attiecīgās EMAS regulas (tostarp tās pielikumu) prasības un lai sniegtu Komisijai pierādījumus, kas nepieciešami, lai varētu konstatēt minētās vidiskās pārvaldības sistēmas atbilstīgo daļu iespējamo līdzvērtību.

Pamatojoties uz šiem pierādījumiem, Komisija varēja noteikt attiecīgās vidiskās pārvaldības sistēmas prasību un attiecīgo EMAS regulas prasību savstarpējās atbilstības līmeni, kā sīkāk izklāstīts šajā dokumentā.

ELH jēdzieni – skaidrojošā tabula

ELH jēdziens (LV)	ELH jēdziens (NO)	ELH jēdziena definīcija
<i>Eco-Lighthouse Foundation (Eco-Lighthouse / ELH)</i>	<i>Stiftelsen Miljøfyrtårn (Miljøfyrtårn)</i>	Juridiska persona, kas pārvalda, uzrauga un attīsta ELH sertifikācijas sistēmu.
ELH vidiskā deklarācija	<i>Miljøkartlegging</i>	Tīmeklī generēts ziņojums no konsultanta sastādīta kritēriju saraksta. Uzņēmums dokumentē atbilstību šiem kritērijiem. Sertificētājs dod <i>Miljøkartlegging</i> galīgo apstiprinājumu un tādējādi apliecina atbilstību ELH kritērijiem.
Vispārējie kritēriji	<i>Felles kriterier</i>	Kritēriji, kas attiecas uz visiem uzņēmumiem, kuri vēlas, lai tos sertificētu ELH. Uzņēmums arī norāda, vai telpas, kurās tas atrodas, ir tā īpašumā vai tiek īrētas, un nolemj, kuri kritēriji ir piemērojami, piemēram, attiecībā uz enerģiju, atkritumu likvidēšanu utt. Vispārējie kritēriji attiecas uz svarīgākajiem vidiskajiem aspektiem, kas ir kopīgi visiem uzņēmumiem.
Nozarspecifiskie kritēriji	<i>Bransjespesifikke kriterier</i>	Kritēriji, kas attiecas uz konkrētu nozaru uzņēmumiem, kuri vēlas, lai tos sertificētu ELH. Šie kritēriji skar būtiskākos vidiskos aspektus konkrētajā nozarē.
Vidiskais pārvaldnieks	<i>miljøfyrtårnansvarlig</i>	Persona uzņēmumā, kuru vadība ir iecēlusi par atbildīgo personu par ELH īstenošanu.
Ikgadējais klimatvidiskais ziņojums	<i>årlig Klima- og miljørapport</i>	Uzņēmums katru gadu līdz 1. aprīlim iesniedz ziņojumu ELH tīmekļa portālā. Rādītāji: daži ir universāli; citi tiek ģenerēti no izvēlētajiem kritērijiem. Šeit ziņo arī par rīcības plānu. Ikgadējais klimatvidiskais ziņojums ir jādara pieejams plašai sabiedrībai.
Rīcības plāns / vidiskā programma	<i>handlingsplan</i>	Uzņēmuma plāns nākamajam gadam, kā rīkoties saistībā ar katru vidisko jautājumu; to dokumentē ikgadējā klimatvidiskajā ziņojumā. Pienākumu sadalījumu un termiņus var dokumentēt vidiskajā deklarācijā (<i>Miljøkartlegging</i>) vai iekšēji – paša uzņēmuma sistēmās.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 26. februāra Direktīva 2014/24/ES par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV L 94, 28.3.2014., 65. lpp.).

<i>ELH jēdziens (LV)</i>	<i>ELH jēdziens (NO)</i>	<i>ELH jēdziena definīcija</i>
Ikgadējais vadības apskats	<i>ledelsens gjennomgang</i>	Augstākā un vidējā līmeņa vadītāji ik gadu tiekas, lai iztirzātu un izvērtētu veselības, drošības un vides (VDV) sistēmu, kvalitātes vadības sistēmu, <i>ELH</i> īstenošanu un citus uzņēmumam svarīgus jautājumus.
Vidiskās pārvaldības grupa	<i>miljøgruppe</i>	Darba grupa, kas iecelta, lai palīdzētu vidiskajam pārvaldniekam īstenot <i>ELH</i> . Tajā var būt par VDV atbildīgā persona, citas skartās puses.
<i>Eco-Lighthouse</i> tīmekļa portāls	<i>Miljøfyrtårnportalen</i>	Tīmekļa portāls, kurā tiek glabāti dokumenti, kas attiecas uz uzņēmumiem, pašvaldībām, konsultantiem un sertificētajiem, tostarp visi dokumenti par atbilstību kritērijiem un sertifikāciju.
Uzņēmumspecifiskie rādītāji	<i>virksomhetsspesifikke sjekkpunkter</i>	Rādītāji, kurus izstrādā pēc uzņēmuma pieprasījuma un iestrādā tā ikgadējā klimatvidiskajā ziņojumā. Tas ir maksas pakalpojums.
Iekšējais konsultants	<i>Internkonsulent</i>	Darbinieks, kurš uzņēmumā nodarbojas ar <i>ELH</i> sertifikāciju. Šis darbinieks iziet <i>ELH</i> konsultantu apmācību, tā iegūstot kvalifikāciju, lai varētu palīdzēt uzņēmumam iegūt sertifikātu, un tas ļauj izvairīties no nepieciešamības nolīgt ārēju <i>ELH</i> konsultantu pie pirmreizējās sertifikācijas.
VDV kontrolsaraksts	<i>HMS sjekkliste</i>	Uzņēmuma iekšējais kontrolsaraksts veselības, drošības un vides (VDV) sistēmas ikgadējai pārskatīšanai. Galvenie punkti ir šādi: tiesību aktos noteikto prasību atjaunināšana, personāla un vadības iekšējā apmācība, vides politika, mērķi un sasniegumi ikgadējā klimatvidiskajā ziņojumā, rīcība neatbilstības gadījumā.
Vides politika	<i>Miljøpolicy</i>	Ar vidisko veikumu saistītie plāni un darbības virzieni, kurus uzņēmumā nosaka augstākā līmeņa vadība.
Vidiskais aspekts	<i>miljøaspekt</i>	Uzņēmuma darbības, ražojumu vai pakalpojumu elementi, kuri var ietekmēt vidi.
Tiešais vidiskais aspekts	<i>Direkte miljøaspekt</i>	Uzņēmuma darbības, ražojumu vai pakalpojumu elementi, kas ir uzņēmuma tiešā kontrolē.
Netiešais vidiskais aspekts	<i>Indirekte miljøaspekt</i>	Uzņēmuma darbības, ražojumu vai pakalpojumu elementi, kas nav uzņēmuma tiešā kontrolē, bet ko tas var ietekmēt.
Vidiskais mērķis	<i>miljømål</i>	Vidiskie mērķi, kas jāsasniedz nākamajā gadā un kas ir dokumentēti ikgadējā klimatvidiskajā ziņojumā.
Vidiskās pārvaldības sistēma (VPS)	<i>miljøledelsessystem</i>	Integrēta pārvaldības sistēma, kuras ietvaros kartē uzņēmuma ietekmi uz vidi un šīs ietekmes pārvaldīšanai izmanto vidisko kritēriju kopumu. VPS ir jābūt pielāgotai uzņēmuma darbībai, tajā jāietver skaidri mērķi un rīcības plāni, nosakot konkrētus īstenojamus pasākumus, un ar tās palīdzību ir jānodrošina pastāvīgi uzlabojumi.

ELH jēdziens (LV)	ELH jēdziens (NO)	ELH jēdziena definīcija
Būtiskas izmaiņas	<i>stor endring</i>	Jebkādas izmaiņas attiecībā uz uzņēmuma darbību (tostarp tā ražojumiem un pakalpojumiem), atrašanās vietu, organizāciju vai vadību, kas būtiski ietekmē vidiskās pārvaldības sistēmu vai ar uzņēmumu saistītos vidiskos aspektus.
Neatbilstība	<i>Awik</i>	Atkāpe no tiesību aktos noteikto prasības vai ELH kritērija, vai abiem, ja juridiskā prasība vienlaikus ir arī ELH kritērijs. Galvenās tiesību aktos noteiktās prasības vides jomā ir arī ELH kritēriji. Ja pastāv neatbilstība kādam ELH kritērijam, uzņēmums nevar tikt sertificēts.

Metodika, ko izmanto, lai pārbaudītu minētās atzītās vidiskās pārvaldības sistēmas atsauces

Šā dokumenta mērķis ir aprakstīt *Eco-Lighthouse* vidiskās pārvaldības sistēmas prasības un izvērtēt to atbilstību attiecīgajām EMAS regulas prasībām. Šis novērtējums kalpo diviem galvenajiem mērķiem:

- 1) atvieglot pāreju uz EMAS organizācijai, kas ir ieviesusi citu vidiskās pārvaldības sistēmu un vēlas pāriet uz EMAS;
- 2) atvieglot *Eco-Lighthouse* un EMAS prasību salīdzināmību.

Lai sagatavotu šo novērtējumu, Komisija analizēja abu sistēmu prasības, lai noskaidrotu, kādas ir atšķirības. Pēc šīs analīzes būtiskās prasības tika sagrupētas galvenajās prasībās atbilstoši dažādām vidiskās pārvaldības sistēmas daļām. Pēc tam tika izvērtēta šo daļu atbilstība attiecīgajām EMAS regulas prasībām.

Tālākajās šā ziņojuma lappusēs tiks analizētas **vidiskās pārvaldības sistēmas šādas daļas**:

- 1) augstākā līmeņa vadības apņemšanās un iesaiste;
- 2) vidiskā pārskata izveide – iepriekšēja analīze;
- 3) vides politikas izveide;
- 4) atbilstības tiesību aktiem nodrošināšana;
- 5) mērķi un vidiskā programma, ko nosprauž ar mērķi nodrošināt pastāvīgus uzlabojumus;
- 6) organizatoriskā struktūra, apmācība un darbinieku iesaiste;
- 7) dokumentācijas prasības;
- 8) operatīvā vadība;
- 9) gatavība ārkārtas situācijām un reaģēšana uz tām;
- 10) pārbaudes, iekšējais audits un korektīvie pasākumi;
- 11) komunikācija (iekšējā un ārējā);
- 12) vadības apskats.

Turklāt šajā ziņojumā tiek izvērtētas arī **akreditācijas vai licencēšanas prasības**, kas ļauj kvalificētam neatkarīgam auditoram sistēmas verificēt.

Attiecībā uz katru no šīm daļām izvērtējumā detalizēti aplūkots, cik lielā mērā *ELH* prasības atbilst attiecīgajām *EMAS* prasībām. Lai izvērtētu šo atbilstību, Komisija ir apsvērusi, vai *ELH* prasības spēj sasniegt attiecīgo *EMAS* prasību mērķus ar tādu pašu noturību un ticamību ⁽¹⁾.

Dažos gadījumos *ELH* daļas *EMAS* prasībām atbilst daļēji, neizpildot šīs prasības pilnībā. Lai izvērtējumu veiktu niansēti, attiecībā uz šīm daļām ir atzīmēts, ka tās “daļēji atbilst *EMAS* prasībām”, un ir pievienoti paskaidrojumi, lai palīdzētu *ELH* sertificētām organizācijām, kuras vēlētos samazināt šo atšķirību no *EMAS*.

Dažādās daļas pēc to novērtējuma veikšanas var iedalīt trijās kategorijās:

- neatbilst *EMAS* prasībām,
- daļēji atbilst *EMAS* prasībām,
- atbilst *EMAS* prasībām.

Daļas, kas atzītas par atbilstīgām attiecīgajām *EMAS* prasībām (trešā kategorija), ir jāuzskata par līdzvērtīgām.

Eco-Lighthouse apraksts

Eco-Lighthouse sertifikācijas sistēma ir Norvēģijā visplašāk izmantotā vidiskās pārvaldības sistēma, kuras ietvaros mazām, vidējām un lielām organizācijām ir izsniegts vairāk nekā 5 000 derīgu sertifikātu (*ELH* nav orientēta uz uzņēmumiem, kas saskaras ar sarežģītām vidiskajām problēmām ⁽²⁾). Izmantojot viegli īstenojamus, konkrētus, atbilstīgus un rentablus (plašākā nozīmē – vietējus, reģionālus, globālus) pasākumus, uzņēmumi var uzlabot savu vidisko veikumu, kontrolēt savu ietekmi uz vidi un pierādīt savu korporatīvo sociālo atbildību.

Eco-Lighthouse sertifikācijas sistēma gan iekšējo, gan ārējo vidisko aspektu vadību integrē Norvēģijas tiesiskajā regulējumā attiecībā uz uzņēmumos veiktām sistemātiskām darbībām veselības, vides un drošības jomā.

Uzņēmumam, kas vēlas saņemt *Eco-Lighthouse* sertifikātu, ir jārikojas tā, kā izklāstīts turpmāk.

Pirms sertifikācijas

1. Nolīgst kvalificētu *Eco-Lighthouse* konsultantu, kuru apmācījusi, apstiprinājusi un uzrauga *ELH*, lai tas:

- a) izstrādātu uzņēmuma vidisko pārskatu (*miljøanalyse*). Balstoties uz šo iepriekšējo analīzi, tas papildus vispārējiem kritērijiem ⁽³⁾, kurus piemēro visām organizācijām, izvēlēties attiecīgos nozarspecifiskos kritērijus (*bransjespesifikke kriterier*), kas attiecas uz konkrēto uzņēmumu;
- b) izveidotu un palīdzētu aizpildīt vidisko deklarāciju ⁽⁴⁾ (*Miljøkartlegging*) *ELH* tīmekļa portālā;
- c) ar šā tīmekļa instrumenta (*Miljøkartlegging*) palīdzību vadītu un dokumentētu attiecīgo kritēriju izpildi;
- d) apmācītu organizācijas iecelto iekšējo vidisko pārvaldnieku (*miljøfyrtårnansvarlig*) *ELH* tīmekļa portāla, tostarp vidiskās deklarācijas, izmantošanā;

⁽¹⁾ Šis augstais nepieciešamās atbilstības līmenis ir jāskata, ņemot vērā Regulas 4. pantu, kurā definēti *EMAS* reģistrācijas iegūšanas nosacījumi. Minētā panta 3. punktā noteikts, ka organizācijas ar sertificētu vidiskās pārvaldības sistēmu, kas atzīta saskaņā ar 45. pantu, tiek atbrīvotas no to daļu īstenošanas, kuras atzītas par līdzvērtīgām šai regulai. Tāpēc daļām, kas atzītas par līdzvērtīgām, būtu jāspēj nodrošināt tādu pašu funkciju kā attiecīgajām *EMAS* daļām saistībā ar *EMAS* īstenošanu un reģistrēšanu.

⁽²⁾ Sk. *ELH* tīmekļa vietni: <http://eco-lighthouse.org/certification-scheme/>

⁽³⁾ Kritēriju tulkojums angļu valodā: <http://eco-lighthouse.org/statistik/> (ir pārtulkoti vispārējie kritēriji un dažas atlasītas īpašo kritēriju kopas). Kritēriji norvēģu valodā: <http://www.miljofyrtarn.no/dette-er-miljofyrtarn/bransjekriterier/9-miljt/miljt/55-bransjekriterier-gruppert>

⁽⁴⁾ Nējaukt ar *EMAS* “vidisko deklarāciju”, kas noteikta *EMAS* regulas 2. un 18. pantā, kā arī IV pielikuma B daļā.

- e) apmācītu iekšējo vidisko pārvaldnieku, kā aizpildīt pirmo ikgadējo klimatvidisko ziņojumu, kurā katru gadu (pēc sertifikācijas) tiek sniegta informācija par iepriekšējo pilno kalendāro gadu;
- f) vadītu kritēriju izpildes procesu.
2. Pirms sertificēšanas pabeigšanas organizācija, izmantojot tīmeklī pieejamo pašnovērtējuma iespēju vidiskajā deklarācijā, apstiprina, ka tā atbilst vispārējo un nozarspecifisko kritēriju kopumam. Lai iegūtu sertifikāciju, ir jābūt izpildītiem visiem vispārējiem un nozarspecifiskajiem kritērijiem. Rakstisku informāciju par šo "iepriekšējo" pašnovērtējuma uzdevumu saglabā kā daļu no vidiskās deklarācijas.
3. Vispārējos un nozarspecifiskos kritērijus izstrādā *ELH* sadarbībā ar attiecīgajām valsts struktūrām, zinātniekiem, interešu organizācijām, klientiem, pieredzējušiem konsultantiem un sertificētājiem, lai konstatētu attiecīgos vidiskos aspektus un faktiskos pasākumus attiecīgajā nozarē un reaģētu uz tiem, un šie kritēriji ir periodiski jāpārskata.
4. Kritēriji ir pārvaldības sistēmas pamats un nodrošina sistēmas pienācīgu darbību. Par atbilstību visiem kritērijiem ir jāpaziņo *Eco-Lighthouse* tīmekļa portālā, izmantojot vidisko deklarāciju.
5. Klimatvidiskajā ziņojumā (*Klima- og miljørapport*), ko aizpilda un iesniedz *ELH* tīmekļa portālā, iekļauj vispārējus rādītājus un parametrus, kurus piemēro visām nozarēm, un specifiskos rādītājus, kurus izveido, atlasot atbilstīgus kritērijus.
6. Kad uzņēmums uzskata, ka ir izpildīti visi kritēriji, un kad ir iesniegts pirmais klimatvidiskais ziņojums, sertificētājs/verificētājs veic sertificēšanu. Sertificētājam/verificētājam pirms objekta apmeklējuma un intervijām un pārbaudēm tiek dota pieeja attiecīgajai informācijai tīmekļa portālā. Sertificētājs/verificētājs sertificēšanu veic tās pašvaldības vārdā, kurā uzņēmums atrodas, bet to apmāca, apstiprina (licencē) un uzrauga *Eco-Lighthouse* centrālā vadība, tostarp (no 2017. gada) saistībā ar novērošanu uz vietas objektā. Atkāpes no kritērijiem un atkāpju novēršanu dokumentē vidiskajā deklarācijā.
7. *ELH* fonds pārbauda visa procesa dokumentāri fiksētos rezultātus un izsniedz sertifikātu. Tikai šajā posmā tiek izsniegts attiecīgais sertifikācijas ziņojums un atzīšanas vēstule.

Pēc sertifikācijas

Pēc sertifikācijas klimatvidisko ziņojumu iesniedz katru gadu līdz 1. aprīlim, un tajā iztīrā vairāku parametru stāvokli, norāda, kas sasniegts saistībā ar iepriekš izvirzītajiem vidiskajiem mērķiem, un sīki izklāsta nākotnē sasniedzamo. Šo ikgadējo pārskatu izstrādā vidiskais pārvaldnieks.

Atkārtotu sertifikāciju veic ik pēc trim gadiem.

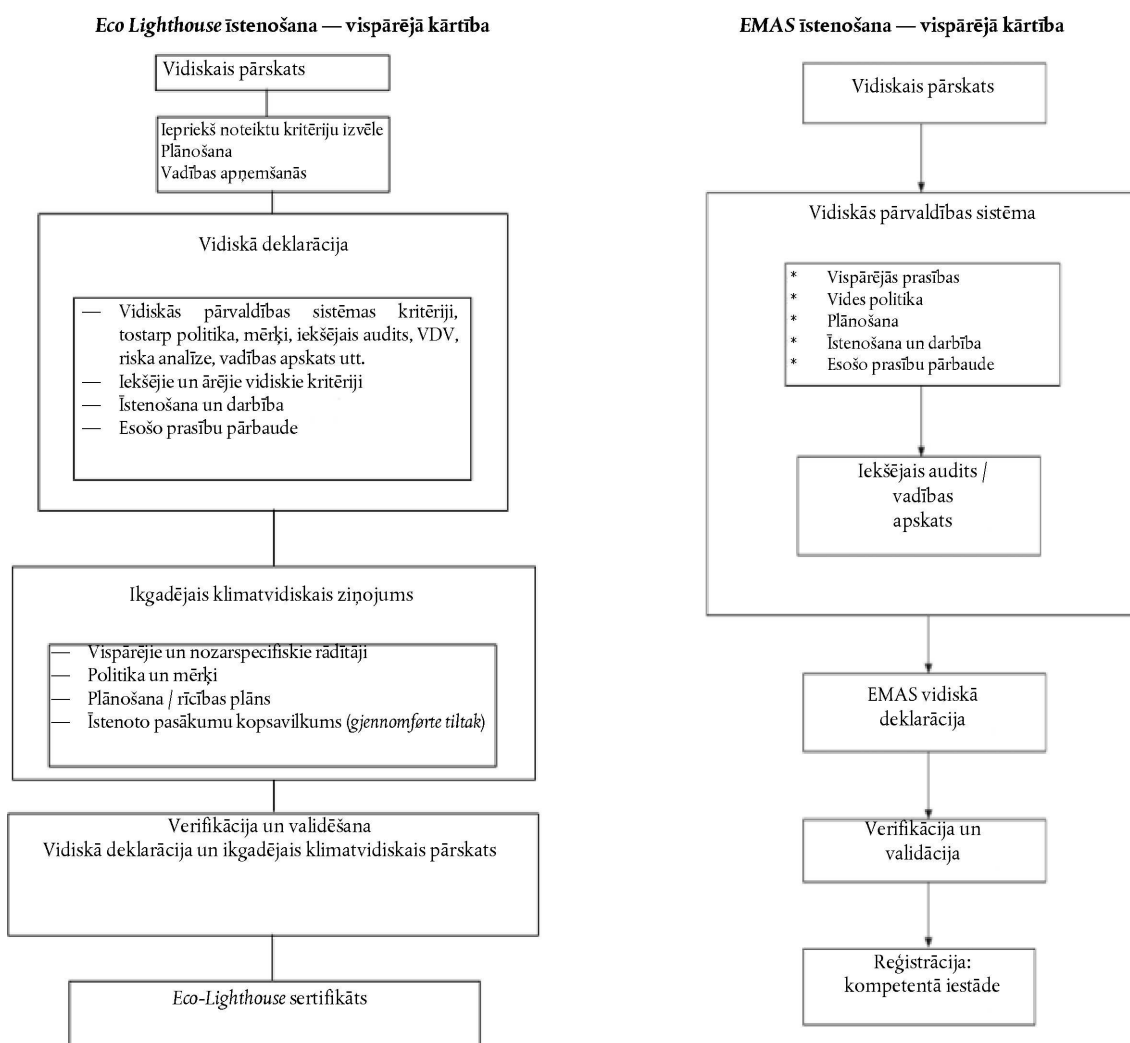
Process ir tāds pats, taču atkārtotā sertifikācijā nav jāpiesaista konsultants. Tā vietā vidiskais pārvaldnieks (*Miljøfyrtåransvarlig*) ir atbildīgs par atkārtotas sertifikācijas organizēšanu, pārbaudi, vai joprojām tiek izpildīti kritēriji, vidiskās deklarācijas aizpildīšanu un dokumentu iesniegšanu sertificētājam/verificētājam, izmantojot piekļuvi uzņēmuma datiem *ELH* tīmekļa portālā. Jaunā vidiskā deklarācija kopā ar attiecīgajiem dokumentiem un iepriekšējos gados iesniegtajiem klimatvidiskajiem ziņojumiem ir galvenais pierādījumu kopums, ko iesniedz pirms atkārtotas sertificēšanas, savukārt sanāksmē ar uzņēmuma pārstāvju piedalīšanos sertificētājs/verificētājs veic intervijas, izlases veida pārbaudes un objekta pārbaudi tāpat kā pirmreizējās sertificēšanas laikā.

Jāievēro!

Vairāk nekā 300 no aptuveni 430 Norvēģijas pašvaldībām piedalās *Eco-Lighthouse* sertifikācijas sistēmā un maksā dalības maksu. Dalība ietver *ELH* sertifikācijas atvieglošanu vietējiem uzņēmumiem, nodrošinot, ka reģiona uzņēmumiem ir pieejams sertificētājs/verificētājs. Tiek sagaidīts arī, ka pašvaldības darbosies, lai tiktu sertificēti to uzņēmumi.

Sertificētājus/verificētājus, kuri iesaistās sertifikācijas stadijā, var nodarbināt pašvaldības/rajona izpildvara vai privāts uzņēmums, un *Eco-Lighthouse* fonds tos *apmāca, apstiprina un uzrauga*. Ir būtiski norādīt, ka *Eco-Lighthouse* sistēmā sertifikācijas struktūra ir pašvaldība, jo *ELH* licencētie sertificētāji rīkojas pašvaldības, nevis *Eco-Lighthouse* vadības vārdā.

Eco-Lighthouse fonds no 2016. gada maija ir sertificēts saskaņā ar standartu ISO-9001:2015.

ELH un EMAS īstenošana – vispārējais saraksts

1. DAĻA

Augstākā līmeņa vadības apņemšanās un iesaiste**Attiecīgā EMAS prasība:**

- Augstākā līmeņa vadības iesaiste un apņemšanās. Saskaņā ar EMAS augstākā līmeņa vadība nosaka organizācijas vides politiku (1.1.) un atbild par vidiskās pārvaldības sistēmas pienācīgu īstenošanu (1.2.), tostarp par vidiskās pārvaldības pārstāvja iecelšanu (1.3.). Juridiskais pamats: 2. panta 1) apakšpunkts un II pielikuma A.2. un A.4. daļa.
- Vadībai regulāri jāpārskata panāktais progress un jārisina konstatētās problēmas. Vadībai regulāri jāiesaistās VPS ietvaros rīkotajās sanāksmēs un iniciatīvās. (II pielikuma A.6. daļa)

Attiecīgo ELH prasību novērtējums

- Augstākā līmeņa vadības iesaiste un apņemšanās

1.1. Organizācijas vides politikas definēšana

Vispārējo kritēriju (VK) 1945. kritērijs ⁽¹⁾ nosaka organizācijām pienākumu izveidot vides politiku. Turklāt lēmumu par darbību sistēmā un apņemšanos ievērot dažādos kritērijus paraksta vadība.

⁽¹⁾ Tajā minēts: "Uzņēmumam jānosaka vides politika un mērķi veselības, vides aizsardzības un drošības jomā. Tiem jābūt dokumentētiem vai nu vidiskās pārvaldības sistēmā, vai rīcības plānā saistībā ar Eco-Lighthouse ikgadējo klimatvidisko ziņojumu".

1.2. Atbildība par vidiskās pārvaldības sistēmas pienācīgu īstenošanu

Saskaņā ar VK 6. kritēriju vadībai reizi gadā ir jācaurskata VDV sistēma un Eco-Lighthouse procedūras, lai izvērtētu, vai tās funkcionē, kā paredzēts.

Katru gadu parakstot ELH noteikumus un vadības apskata protokolu, augstākā līmeņa vadība uzņemas atbildību par pārvaldības sistēmas pienācīgu īstenošanu un ikgadējā klimatvidiskā ziņojuma (Klima- og miljørapport) pareizību.

1.3. Vidiskās pārvaldības pārstāvja iecelšana

Viens no darbiniekiem tiek iecelts par vidisko pārvaldnieku (*Miljøfyrtårnansvarlig*). Tas var nebūt pilnas slodzes darbs (atkarībā no organizācijas lieluma). Vidisko pārvaldnieku var apmācīt konsultants sākotnējās sertifikācijas laikā, kā arī iepriekšējais pārvaldnieks. Lielākās organizācijās vidiskais pārvaldnieks dažkārt piedalās ELH konsultantuursos (tādējādi iegūstot iekšējā konsultanta (*internkonsulent*) kvalifikāciju). Tā uzdevumi ir noteikti 6. prasībā (organizatoriskā struktūra, apmācība un darbinieku iesaiste).

2. Vadība regulāri pārskata panākto progresu un risina konstatētās problēmas

Tas tiek darīts ikgadējā vadības apskatā ⁽¹⁾ (*ledelsens gjennomgang*), ko apstiprina vadība (vadība paraksta vadības apskata ikgadējās sanāksmes protokolu). Tiek sagatavots ziņojums par neatbilstību (tiesiskajām prasībām un/vai ELH kritērijiem) un ikgadējais(-ie) klimatvidiskais(-ie) ziņojums(-i). Klimatvidiskajā ziņojumā ietilpst vidiskā veikuma novērtējums un ir izklāstīti vidiskie mērķi nākamajam gadam. Var sagatavot arī (atkārtotas) sertifikācijas ziņojumus, jo īpaši saistībā ar konstatētu neatbilstību.

Tāpēc šī ikgadējās novērtēšanas gaitā vienlaikus gan noris kvalitātes pārbaude (klientu apmierinātība, organizācija, konstatētās neatbilstības), gan tiek izvērtēts tas, vai ir sasniegti vidiskie mērķi un izpildīts rīcības plāns, un tas, cik sekmīgi ir izpildīti mērķrādītāji tādās sfērās kā atkritumu apsaimniekošana, enerģijas izmantošana un nozarei relevanti vidiskie rādītāji. Ja pastāv neatbilstības attiecībā uz ELH un/vai ārējo vidi, tās tiek risinātas šeit (tās visas risinot uzreiz vai, ja tas nav iespējams, – iekļaujot tās nākamā gada rīcības plānā).

VNK 1950. kritērijs nosaka: “Uzņēmumam jāizstrādā procedūras ziņošanai par neatbilstību un rīcību tās gadījumā” ⁽²⁾. Tādējādi ELH sistēmas ietvaros vadība atbild par vides politiku, mērķiem un sasniegumiem, (vismaz) reizi gadā aktualizējot un apstiprinot apņemšanos.

Turklāt papildu VDV sistēma, kas nepieciešama saskaņā ar Norvēģijas tiesību aktiem ⁽³⁾, nodrošina, ka tiek izpildīti rīcības plānā iekļautie un ikgadējā klimatvidiskā ziņojuma sasniegumu sadaļā paziņotie vidiskie mērķi un tiek ievēroti norādījumi.

Komisijas secinājumi

Augstākais vadītājs paraksta ELH noteikumus sertifikācijas procesa sākotnējā posmā (tīmekļa portālā). VK 1945. kritērijs nosaka organizācijām pienākumu izveidot vides politiku. Detalizēta, atkārtota vadības iesaiste (pārbaužu veidā) notiek vairākkārt visa gada laikā, kā arī ikgadējā vadības apskata gaitā. Organizācijai, kas īsteno ELH, ir arī jāieceļ vidiskais pārvaldnieks, kurš sniedz ziņojumu augstākā līmeņa vadībai (vai pieder pie augstākā līmeņa vadības) un sadarbojas ar personālu saistībā ar ELH jautājumiem.

⁽¹⁾ Pienākums uzturēt iekšējo kontroli: “Pienākums ieviest un veikt iekšējo kontroli ir personai, kas ir par uzņēmumu “atbildīgā persona”. Ar to ir domāta vadība vai uzņēmuma īpašnieks. Lai gan iekšējā kontrole ir jāveic visos uzņēmuma līmeņos, galvenā atbildība par sistēmas izveidošanu un uzturēšanu ir jāuzņemas uzņēmuma augstākā līmeņa vadībai. Tomēr šajā sadaļā ir skaidri noteikts, ka iekšējo kontroli ievieš un veic, sadarbojoties ar darbiniekiem, darba vides komiteju, deleģātu(-iem) drošības jautājumos un/vai darbinieku pārstāvjiem, ja tādi ir.”

⁽²⁾ Kritēriju tiesiskais pamats ir Noteikumi par uzņēmumos veiktām sistemātiskām darbībām veselības, vides un drošības jomā (Iekšējās kontroles noteikumi), konkrēti, to 5.7. punkts.

⁽³⁾ Saite uz vietni, kur var iegūt juridisko informāciju: <https://www.arbeidstilsynet.no/hms/internkontroll/> un papildu uzziņai: <http://www.hse.gov.uk/>

Pamatojoties uz šiem elementiem, Komisija atzīst, ka tā *ELH* daļa, kas ir saistīta ar sadaļu “**Augstākā līmeņa vadības apņemšanās un iesaiste**”, atbilst attiecīgajām *EMAS* prasībām un tāpēc var tikt uzskatīta par līdzvērtīgu.

2. DAĻA

Vidiskā pārskata izveide (iepriekšējā analīze)

Attiecīgās *EMAS* prasības

Organizācija pirms reģistrācijas veic vidisko pārskatu, balstoties uz Regulas I pielikumu, – 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts, I pielikums, II pielikuma A.3.1. daļa.

Šī iepriekšējā analīze aptver šādas jomas:

- 1) piemērojamo, tiesību aktos noteikto, ar vidi saistīto prasību identificēšana;
- 2) visu to tiešo un netiešo vidisko aspektu identificēšana, kuriem ir būtiska ietekme uz vidi, iedalot tos attiecīgi no kvalitātes un kvantitātes viedokļa, un to aspektu reģistra veidošana, kas tika identificēti kā būtiski;
- 3) to kritēriju aprakstīšana, ar kuru palīdzību var novērtēt ietekmes uz vidi būtiskumu;
- 4) pastāvošās vidiskās pārvaldības prakses un procedūru izskatīšana;
- 5) tās informācijas vērtējums, kura saņemta pēc iepriekšējo incidentu izmeklēšanas.

Šo pārskatu verificē neatkarīgs verificētājs.

Attiecīgo *ELH* prasību novērtējums

Vispārīgs novērtējums: *ELH* iepriekšējo analīzi, ko sauc par “vidisko deklarāciju” (*Miljøkartlegging*), veic *ELH* apmācīts, apstiprināts un uzraudzīts konsultants. Pēc organizācijas analīzes viņš izraugās attiecīgos kritērijus, kuriem organizācijai ir jāatbilst, lai tā varētu iegūt *ELH* sertifikāciju. Balstoties uz šo analīzi, ģenerē tiešsaistes vidisko deklarāciju (*Miljøkartlegging*) kā izpildāmo kritēriju sarakstu, kas palīdz organizācijai identificēt, kurās jomās ir jāpanāk progress. Nākamajā interaktīvās procedūras posmā, kas pieejama *ELH* tīmekļa portālā (*Miljøfyrtårnportalen*), organizācija var ievadīt datus par progresu un uzraudzīt visu to piemērojamo kritēriju sarakstu, kuri jāizpilda.

ELH piedāvā vispārējos nozares kritērijus, kurus piemēro visām nozarēm, un konkrētām nozarēm iepriekš definētus īpašus kritērijus, kuri attiecas uz 14 dažādām rūpniecības nozarēm ⁽¹⁾.

- 1) *Piemērojamo, tiesību aktos noteikto, ar vidi saistīto prasību identificēšana*

Vispārējie kritēriji ietver arī pārbaudi par atbilstību tiesību aktu prasībām. To pārbauda saskaņā ar VK 1944. kritēriju: *Uzņēmumam jānodrošina pieeja* ⁽²⁾ *aktualizētam pārskatam par attiecīgajiem veselības, vides un drošības normatīvajiem aktiem*. Pieklūvi un uzskaitīšanu atvieglo Norvēģijas valdības tīmekļa vietne *Regelhjelp* ⁽³⁾, kurā uzņēmums, ievadot savu unikālo organizācijas kodu, var izveidot sarakstu, kurā uzskaitītas uzņēmumam piemērojamās tiesību aktu prasības, tostarp vidiskās prasības. Visi vispārējie un specifiskie kritēriji, kas izriet no normatīvajiem aktiem, ir skaidri apzīmēti ar simbolu “S”, ar ko īpaši norādīts, ka šā kritērija mērķis ir tiesību aktu prasību ievērošana.

- 2) *Visu to tiešo un netiešo vidisko aspektu identificēšana, kuriem ir būtiska ietekme uz vidi, iedalot tos attiecīgi no kvalitātes un kvantitātes viedokļa, un to aspektu reģistra veidošana, kas tika identificēti kā būtiski*

Izstrādājot nozares kritērijus, nosaka un uzskaita vidiskos aspektus, kas ir nozīmīgi nozarēm, uz kurām attiecas *ELH* specifiskie kritēriji. Iepriekš definētus kritērijus izstrādā sadarbībā ar attiecīgajām nozares organizācijām, interešu grupām, valdību, zinātniekiem/pētniekiem un galvenajiem klientiem. Iepriekš definētu kritēriju interaktīva ģenerēšana ir domāta tam, lai palīdzētu organizācijām un norādītu tām, kā viegli izstrādāt skaidru etalonu. Šis process nepārprotami ir viena no galvenajām atšķirībām starp *EMAS* un *ELH* metodēm. Pirmā minētā sistēma ir vērsta uz vidisko aspektu identificēšanu organizācijas līmenī, savukārt otrā tos identificē nozares līmenī.

⁽¹⁾ <http://eco-lighthouse.org/statistikk/>

⁽²⁾ Sertificētājam un organizācijai kopumā.

⁽³⁾ www.regelhjelp.no

No 31 vispārējā kritērija 35 % ir sistēmas kritēriji, 4 % attiecas uz darba vidi, bet 52 %, kā norāda *ELH*, ir saistīti ar ārējo vidi ⁽¹⁾. Kā norāda *ELH*, vidēji 10 % no nozarspecifiskajiem kritērijiem ir sistēmas kritēriji, 20 % attiecas uz darba vidi, bet 70 % ir saistīti ar ārējo vidi ⁽²⁾. Tuvāk aplūkojot kritērijus, ar kuriem ir saistīts vislielākais sertifikātu skaits (un kas attiecīgi tiek visbiežāk pārskatīti un atjaunināti), piemēram, viesnīcu vai pārtikas mazumtirdzniecības nozarēs ⁽³⁾, apstiprinās, ka šie kritēriji ietver vairākus nozīmīgus vidiskos aspektus.

Vispārējie kritēriji (VK) cita starpā ietver arī 1963. kritēriju "Citi vidiskie aspekti", kas uzņēmumam nosaka pienākumu izvērtēt un reaģēt uz visiem attiecīgajiem vidiskajiem aspektiem, kurus neaptver vispārējie un nozarspecifiskie kritēriji: "Uzņēmumam jāidentificē citi būtiski uzņēmuma vidiskie aspekti un jāapsver nepieciešamā rīcība un/vai iekļaušana ikgadējā klimatvidiskajā ziņojumā un/vai uzraudzība, izmantojot rīcības plānu." Tomēr *ELH* nedefinē, kā šie kritēriji jāpiemēro, piemēram, kādi aspekti (tieši vai netieši) jāņem vērā un kā jāizvērtē to ietekmes būtiskums ⁽⁴⁾. Turklāt nav skaidrs, kā ir iespējams izvērtēt atbilstību šim kritērijam, tostarp, kā *ELH* sertificētājs var pārliecināties, ka ir identificēti visi būtiskie vidiskie aspekti ⁽⁵⁾.

Sarakstā minētos kritērijus pārbauda verificācijas/sertificēšanas laikā, un pirms sertifikācijas piešķiršanas tiem visiem ir jābūt izpildītiem ⁽⁶⁾. Ik pēc trim gadiem kritērijus atkārtoti verificē/sertificē, lai saņemtu atkārtotu sertifikātu.

3) To kritēriju aprakstīšana, ar kuru palīdzību var novērtēt vides ietekmējuma būtiskumu

Vides ietekmējuma novērtējumu veic nozares kritēriju izstrādes procesā. Tādēļ šo novērtējumu neveic organizācija, bet gan nozares līmenī izvērtē attiecīgās nozares ieinteresētās personas. EMAS I pielikuma 3. punktā ir iekļauti īpaši norādījumi un kritēriji vides ietekmējuma būtiskuma izvērtēšanai organizācijas līmenī. *ELH*, kur izvērtējumu nozares līmenī veic ekspertu konsultatīvās grupas, šādus ieteikumus nesniedz.

4) un 5) Esošā vadības prakse un procedūras, iepriekšējo incidentu izmeklēšanā iegūtās informācijas izvērtējums

Esošo vadības praksi un procedūras pārbauda un izvērtē, izmantojot nozares kritērijus. Pirms sertifikācijas izstrādā pirmo ikgadējo klimatvidisko ziņojumu, ko pievieno vidiskajai deklarācijai. Pārskatā ietver organizācijas vidiskās pārvaldības pozitīvos un negatīvos aspektus. Tajā tieši ņem vērā "izrādīto iniciatīvu" (*Gjenomførte tiltak*), lai labotu situācijas, kuras nebija/nav ideālas. Balstoties uz šo informāciju, izstrādā rīcības plānu (*Handlingsplan med mål*).

Komisijas secinājumi

ELH iepriekšējā analīze paļaujas uz tādu kritēriju kopumu, kas ir balstīti uz nozares līmenī identificētiem vidiskajiem aspektiem. Nosakot šos nozares kritērijus, *ELH* var pienācīgi ņemt vērā būtisku daļu no organizācijas iespējamajiem vidiskajiem aspektiem. Organizācija pēc tam risina ar šiem aspektiem saistītās problēmas, kad, gatavojoties sertifikācijai, izvērtē savu atbilstību definētajiem kritērijiem.

Saskaņā ar EMAS ir nepieciešama organizācijas konkrēto tiešo un netiešo vidisko aspektu individuāla analīze, kā arī organizācijai ir jānosaka kritēriji, saskaņā ar kuriem konstatē ar identificētajiem aspektiem saistītās ietekmes būtiskumu organizācijas konkrētajā kontekstā. Uz organizāciju vērstās pieejas mērķis ir identificēt aspektus, kuri ir būtiski organizācijas specifiskajā kontekstā, nevis visai nozarei kopumā. Šī pieejas individualizēšana ir viena no svarīgākajām abu sistēmu atšķirībām.

⁽¹⁾ <http://www.miljofyrtarn.no/dokumenter/bransjekrav/844-general-industry-criteria/file> un <http://www.miljofyrtarn.no/dokumenter/bransjekrav/866-guidance-to-the-general-industry-criteria/file>.

⁽²⁾ *ELH* sniegtā statistika par viesnīcām: <http://miljofyrtarn.no/dokumenter/bransjekrav/864-industry-criteria-hotel/file> un pārtikas preču mazumtirdzniecības uzņēmumiem: <http://miljofyrtarn.no/dokumenter/bransjekrav/863-industry-criteria-retail-grocery-store/file>

⁽³⁾ <http://eco-lighthouse.org/statistik/>

⁽⁴⁾ *Eco-Lighthouse* vadlīnijas attiecībā uz vispārējiem kritērijiem, 2017. gada 4. maijs; 1963. kritērijs: "Ja uzņēmums uzskata par nepieciešamu īstenot papildu pasākumus, ir pietiekami ar citu vidisko aspektu atsevišķu izvērtēšanu. Uzņēmums var brīvi izvēlēties, kuru metodi izmantot šo vidisko aspektu risināšanai, bet tā var būt saistīta ar ārējās vides risku analīzi."

⁽⁵⁾ *ELH* sertificētāji ir apmācīti izvērtēt atbilstību faktiskajiem kritērijiem, nevis veikt dažādu vidisko aspektu specifisku novērtējumu.

⁽⁶⁾ Sk. arī 4. prasību: Atbilstība tiesību aktiem.

To, ka pastāv *ELH* VNK 1963. kritērijs, saskaņā ar kuru ir obligāti jāizvērtē arī "citi vidiskie aspekti", var izmantot, lai paplašinātu analīzes jomu un panāktu konkrētāku izvērtēšanu. *ELH* vadlīnijās attiecībā uz šo kritēriju iesaka, ka to varētu piemērot saistībā ar riska analīzi. Tomēr *ELH* nedefinē, kā ir jāizvērtē šo papildu aspektu būtiskums.

Lai gan abas pieejas ir vērtīgas un tām ir gan priekšrocības, gan trūkumi, piemērotā metodika būtiski atšķiras. Tiek izvirzīts līdzīgs mērķis – identificēt būtiskus vidiskos aspektus, tomēr paņēmieni ir atšķirīgi. *ELH* galvenokārt pievēršas vidisko aspektu identificēšanai nozares līmenī, savukārt *EMAS* mērķis ir identificēt tieši organizācijai raksturīgus būtiskus aspektus. Šā iemesla dēļ abas pieejas nevar uzskatīt par līdzvērtīgām ⁽¹⁾.

Pamatojoties uz šiem elementiem, Komisija uzskata, ka tā *ELH* daļa, kas ir saistīta ar sadaļu "**Vidiskā pārskata izveide**", daļēji atbilst attiecīgajām *EMAS* prasībām.

Iespējamie pasākumi, lai mazinātu atšķirības ar *EMAS*

Lai gan šo *ELH* daļu nevar uzskatīt par līdzvērtīgu, analīze rāda, ka pastāv tuva atbilstība ar daudzām attiecīgajām *EMAS* prasībām. Lai panāktu atbilstību visām attiecīgajām prasībām, ir jāīsteno šādi papildu elementi:

- pāreja no riska analīzes pieejas uz pieeju un metodi, kas balstās uz *EMAS* I pielikumu, ar mērķi noteikt arī tādu būtiskus vidiskos aspektus, kurus neaptver nozares kritēriji,
- saskaņā ar šo pieeju VK 1963. kritērijs jāpiemēro, balstoties uz *EMAS* vidiskajā pārskatā noteikto,
- *ELH* sertificētājam, izmantojot piemērotu metodi, ir jāpārliecinās, ka ir apzināti visi papildu vidiskie aspekti, rādītāji un tiesību aktu prasības un ir atrisinātas ar tiem saistītās problēmas.

3. DAĻA

Vides politikas izveide

Attiecīgā *EMAS* prasība

Augstākā līmeņa vadība definē organizācijas vides politiku. Politikā ietver *EMAS* regulas II pielikumā minētos dažādos elementus (4. panta 1. punkta b) apakšpunkts un II pielikuma A.2. daļa).

Attiecīgo *ELH* prasību novērtējums

ELH ar 1945. kritēriju nosaka oficiālu prasību uzstādīt mērķus ("Uzņēmumam jānosaka vides politika ⁽²⁾ un mērķi veselības, vides aizsardzības un drošības jomā. Tiem jābūt dokumentētiem vai nu vidiskās pārvaldības sistēmā, vai rīcības plānā saistībā ar *Eco-Lighthouse* ikgadējo klimatvidisko ziņojumu."). Vides politiku un specifiskos vidiskos mērķrādītājus vispirms īsteno, nosakot kritērijus pirms sertifikācijas, un atspoguļo vidiskajā deklarācijā (*Miljøkartlegging*). Otrajā posmā vidiskais veikums tiek salīdzināts ar izvēlētajiem rādītājiem ikgadējā klimatvidiskajā ziņojumā, kurā ir ietverts arī rīcības plāns pastāvīgu uzlabojumu panākšanai.

Komisijas secinājumi

Nesen pārskatītais 1945. kritērijs nosaka, ka uzņēmumam ir pienākums definēt vides politiku. Vidiskā deklarācija, ar ko nosaka kritērijus, un ikgadējais klimatvidiskais ziņojums, kurā pārbauda rādītājus un nosaka mērķus, papildina vides politiku un palīdz to īstenot.

Vēlme iegūt sertifikāciju ar *Eco-Lighthouse* starptautību un *ELH* noteikumu parakstīšana apliecina nodomu stiprināt vidisko aspektu pārvaldību un pastāvīgi uzlabot vidisko veikumu. Izmantojot "rīcības plānu", ikgadējais klimatvidiskais ziņojums ir pastāvīgu uzlabojumu dzinējspēks.

⁽¹⁾ Šo metodisko atšķirību uzsveršana ir īpaši nozīmīga, ņemot vērā Regulas 4. pantu. *EMAS* vidiskā pārskata aizstāšana ar *ELH* vidisko deklarāciju *EMAS* īstenošanas kontekstā nefunkcionētu.

⁽²⁾ Saskaņā ar *EMAS* II pielikuma A.2. punktu.

Ikgadējo klimatvidisko ziņojumu apstiprina ikgadējā vadības apskata laikā.

Pamatojoties uz šiem elementiem, Komisija atzīst, ka tā *ELH* daļa, kas saistīta ar sadaļu "**Vides politikas izveide**", atbilst attiecīgajām EMAS prasībām un tādēļ var tikt uzskatīta par līdzvērtīgu.

4. DAĻA

Atbilstības tiesību aktiem nodrošināšana

Attiecīgā EMAS prasība

EMAS nosaka, ka organizācijas:

- 1) identificē savus spēkā esošos juridiskos pienākumus saistībā ar vidi;
- 2) nodrošina atbilstību šīm prasībām;
- 3) izveido piemērotas procedūras, lai panāktu pastāvīgu atbilstību šīm prasībām;
- 4) iesniedz materiālus vai dokumentārus pierādījumus, kas apliecina atbilstību.
(4. panta 1. punkta b) apakšpunkts un 4. punkts, II pielikuma A.3.2., B.2. un A.5.2. daļa)

Attiecīgo *ELH* prasību novērtējums

1. Pirms *ELH* sertifikācijas konsultants izstrādā kritēriju sarakstu. Saskaņā ar VNK 1944. kritēriju ⁽¹⁾ uzņēmumam ir pienākums nodrošināt, ka sertificētajam/verificētajam (kā arī visam uzņēmumam) ir piekļuve aktualizētam pārskatam par attiecīgajiem normatīvajiem aktiem, kuri attiecas uz uzņēmumu.

Šā pienākuma izpildi atvieglo Norvēģijas valdības tīmekļa vietne *Regelhjelp* ⁽²⁾, kurā uzņēmums atbilstīgi savam unikālajam organizācijas numuram iegūst attiecīgo tiesību aktu sarakstu. Nozarei visbūtiskākie normatīvie akti veido daļu no vispārējiem un nozarspecifiskajiem kritērijiem (atzīmēti ar "S"), atbilstība kuriem ir nepieciešama, lai varētu veikt sertifikāciju un atkārtotu sertifikāciju. Pārskata ikgadēju aktualizēšanu nodrošina ikgadējā vadības apskatā (veicot ikgadējo VDV pārskatīšanu).

Kritēriju sarakstā ietilpst arī kritēriji, kas ir saistīti ar īpašiem juridiskajiem pienākumiem, kuri organizācijai ir jāpilda.

Piemēri:

- juridiskais vispārējais kritērijs Nr. 42: "bīstamos atkritumus (un ...) droši uzglabā un nogādā (...) objektā saskaņā ar "Noteikumiem par atkritumu pārstrādi",
 - juridiskais specifiskais kritērijs Nr. 311: "Notekūdeņu paraugus ņem un analizē saskaņā ar vietējiem noteikumiem un noteikumiem Nr. 15A-3 un Nr. 4 par piesārņojumu". (tulkojums)
2. Veicot pašnovērtējumu pirms sertificēšanas, uzņēmums apstiprina atbilstību šiem kritērijiem. Pēc tam kritēriju sertifikācijas laikā atkārtoti pārbauda neatkarīgs verificētājs/sertificētājs. Pirms *ELH* sertifikāta izsniegšanas *ELH* fonds vēlreiz pārbauda konsultanta, uzņēmuma un sertificētāja/verificētāja veikto darbu un apstiprina to. Pārbaudi vēlreiz veic atkārtotas sertifikācijas laikā ik pēc trim gadiem. Pirms var notikt sertificēšana, ir jāpanāk atbilstība visiem kritērijiem, tostarp vispārējiem un specifiskajiem kritērijiem, kuri *ELH* kritērijos ir nepastarpināti pārņemti no Norvēģijas tiesību aktiem (atzīmēti ar "S"). Uz neatbilstību tādai tiesību aktu prasībai, kas nav *ELH* kritērijs, attiecas VNK 1950. kritērijs, saskaņā ar kuru uzņēmumiem ir jāievieš procedūras ziņošanai par šādu neatbilstību un rīcībai tādā gadījumā. Pamatojoties uz šo kritēriju, uzņēmumu var sertificēt, ja tas pierāda, ka tam ir izveidota sistēma, kā rīkoties neatbilstības gadījumos. Sertificētājs/verificētājs pārbauda atbilstību *ELH* kritērijiem un pārliecinās, ka uzņēmums ir izveidojis procedūru, ar kuru novērš neatbilstību vispārējām tiesību normām.

Atšķirībā no EMAS – *ELH* nenosaka, ka organizācijām ir jāiesniedz sertificētajam pierādījumi par pilnīgu atbilstību vides tiesību aktiem ⁽³⁾, izņemot specifiskos (juridiskos) kritērijus.

⁽¹⁾ VK 1944. kritērijs: *Uzņēmumam jānodrošina pieeja aktualizētam attiecīgo veselības, vides un drošības normatīvo aktu pārskatam.*

⁽²⁾ <http://www.regelhjelp.no/> un <http://www.miljofyrtn.no/dette-er-milj%C3%B8fyrt%C3%A5rn/bransjekriterier>

⁽³⁾ EMAS regulas II pielikums, B.2. daļas 2. punkts.

3. Ik pēc trim gadiem, kad ir jāveic atkārtota sertificēšana, visus kritērijus izvērtē vēlreiz, tostarp VK 1950. kritēriju, kas attiecas uz neatbilstību. Atkārtotu sertifikātu neizsniedz, ja ir neatbilstība kritērijiem.

Pierādījumus par atbilstību tiesību aktiem (atkārtotas) sertifikācijas izvērtēšanas laikā novērtē sertificētājs, bet līdz ar to šis process aprobežojas ar sertificētāja kompetenci (sk. akreditācijas prasību). Tomēr tiesiskie kritēriji ir formulēti tā, ka apmācīts sertificētājs/verificētājs var izvērtēt atbilstību un protokolēt atbilstības situāciju. Sertificētājs/verificētājs arī pārbauda, vai uzņēmumam ir pieejams aktualizētais pārskats par normatīvajiem aktiem un vai pastāv sistēma, kā rīkoties neatbilstības gadījumos.

Turklāt atbilstību tiesību aktu prasībām nodrošina ikgadējais VDV iekšējais audits, kas ir daļa no ikgadējā vadības apskata procesa. VDV auditā iztirzā jebkuru neatbilstību tiesību aktu prasībām.

ELH portālā ir pieejami ieteikumi un piemēri, kā izstrādāt neatbilstības procedūras (VK 1950. kritērijs).

4. Atbilstīgi šīs sadaļas 2. punktā sniegtajam skaidrojumam iesniegtie dokumenti attiecas tikai uz specifiskajām tiesību aktu prasībām, kuras aptver ELH kritēriji, un tie neaptver visas piemērojamās tiesību aktu prasības vides jomā. Dokumentus iesniedz un uzglabā, izmantojot ELH digitālo saskarni.

Komisijas secinājumi

Līdzīgi kā ar vidiskās deklarācijas procesu (iepriekšējā analīze), arī šajā gadījumā ELH izmanto kritērijos balstītu sistēmu, lai izvērtētu organizāciju atbilstību tiesību aktiem. Ir uzskatāms, ka šāda sistēma kopā ar valdības tīmekļa vietni *Regelhjelp* ⁽¹⁾ sniedz labu pārskatu par tiesību aktu prasībām, kas jāievēro saskaņā ar EMAS noteikto.

Atbilstību visiem ELH kritērijiem, tostarp juridiskajiem kritērijiem, vispirms novērtē pašnovērtējumā pirms sertifikācijas, bet sertifikācijas laikā to pārbauda verificētājs/sertificētājs. Ja konstatē neatbilstību kādam no uzskaitītajiem kritērijiem, sertifikātu izsniegt nevar.

Pierādījumus par atbilstību (juridiskajiem) ELH kritērijiem dara pieejamus, izmantojot sistēmu. ELH arī nosaka, ka organizācijā ir jābūt ieviestai procedūrai, kā ziņot par neatbilstību ⁽²⁾ tiesību normām un kā rīkoties tādā gadījumā. Svarīgāko ar veselības, vides un drošības darbībām saistīto normatīvo aktu ievērošanu katru gadu kontrolē, izmantojot VSV kontrolsarakstu, kuru apstiprina un paraksta ģenerāldirektors un kuru izvērtē vadības apskata gaitā. VK 1944. kritērija norādījumos ir tieši noteikts, ka ir nepieciešama tiesību aktu prasību ievērošana, nevis tikai to pārskatīšana.

Tomēr atšķirībā no EMAS ELH neietver kritēriju, kas noteiktu, ka organizācijai ir jānodrošina atbilstība visām tiesību aktu prasībām vides jomā. Tā vietā ELH svarīgākie vides tiesību akti izcelti, izmantojot attiecīgus nozares kritērijus un pārfrāzējot būtiskākos tiesību aktus, lai tie būtu pilnībā saprotami uzņēmumam un sertificētājam.

Turklāt, ja pastāv neatbilstība tiesību aktu prasībām, uz kurām neattiecas ELH tiesību aktu kritēriji, sertifikāciju var piešķirt, ja ir ieviestas VDV noteikumiem atbilstīgas procedūras ziņošanai par neatbilstību un rīcībai tādā gadījumā ⁽³⁾.

Cita viegli saskatāma atšķirība pastāv attiecībā uz verificētāja kompetenci. EMAS verificētājiem ir jāpamana, ja ir izlaists kāds tiesību akts, un tāpēc tiem šajā sakarā ir jābūt oficiāli kvalificētiem. Turpretī ELH verificētāji netiek apmācīti specializācijai. ELH risina šo situāciju, skaidri un saprotami formulējot (tiesiskos) kritērijus, bet sertificētāja kompetence konstatēt tiesisko neatbilstību, kas neietilpst iepriekš noteiktajos tiesiskajos kritērijos, ir apšaubāma.

Visbeidzot, salīdzinot ar EMAS, atšķiras arī šādas ārējās verificācijas biežums. Saskaņā ar ELH pilnīga atkārtota sertificācija ir jāveic ik pēc trim gadiem. Tad vēlreiz tiek pārbaudīti visi kritēriji, tostarp ar tiesību aktu prasībām saistītie kritēriji. Tiesību aktu prasību izpildes rādītājs saskaņā ar EMAS noteikto ir daļa no ikgadējās vidiskās deklarācijas validācijas, ko veic EMAS verificētājs. Tomēr jāņem vērā, ka 98 % ELH uzņēmumu, ja tiem būtu EMAS sertifikāti, būtu tiesības uz 7. pantā paredzēto atkāpi mazām organizācijām, kas ikgadējā audita (reizi divos gados) un atkārtotas sertificēšanas (reizi četros gados) biežumu tuvinātu ELH noteiktajām prasībām.

⁽¹⁾ <http://www.regelhjelp.no/>

⁽²⁾ VK 1950. kritērijs: "Uzņēmumam jāizstrādā procedūras ziņošanai par neatbilstību un rīcību tās gadījumā."

⁽³⁾ <http://eco-lighthouse.org/statistik/> vadlīnijas attiecībā uz kritērijiem ir atrodamas šā dokumenta beigās.

Pamatojoties uz šiem elementiem, Komisija uzskata, ka *ELH* daļa, kas ir saistīta ar sadaļu “**Atbilstības tiesību aktiem nodrošināšana**”, daļēji atbilst attiecīgajām *EMAS* prasībām.

Iespējamie pasākumi, lai mazinātu atšķirības ar *EMAS*

Lai gan šo *ELH* daļu nevar uzskatīt par līdzvērtīgu, analīze rāda, ka pastāv tuva atbilstība ar daudzām attiecīgajām *EMAS* prasībām. Lai panāktu atbilstību visām attiecīgajām prasībām, ir jāīsteno šādi papildu elementi:

- jāpielāgo VK 1944. kritērija teksts attiecībā uz kritērijiem, nosakot, ka organizācijas pirms sertifikācijas pārlicinās par visu tiesību aktos paredzēto vidisko prasību noteikšanu un atbilstību tām,
- jānosaka, ka uzņēmumam ir pienākums pēc pieprasījuma iesniegt pierādījumus par atbilstību attiecīgajām tiesību aktu prasībām vides jomā,
- jānodrošina, ka atbilstību tiesību aktiem katru gadu (lielām organizācijām) vai ik pēc diviem gadiem (MVU) validē akreditēts vai licencēts neatkarīgs auditors.

5. DAĻA

Mērķi un vidiskā programma, ko nosprauž ar mērķi nodrošināt pastāvīgus uzlabojumus

Attiecīgā *EMAS* prasība

1. Organizācijas iekšienē ir jānosaka mērķi, lai nodrošinātu vidiskā veikuma pastāvīgu uzlabošanu (1. pants, II pielikuma B.3. daļa, B.4. daļas 3. punkts).
 2. Šo mērķu sasniegšanai izveido un īsteno vidisku rīcības programmu (18. panta 7. punkts, II pielikuma A.2. daļa un A.3. daļas 3. punkts).
-

Attiecīgo *ELH* prasību novērtējums

ELH procedūras nosaka, ka pirms organizācijas sertifikācijas tiek sagatavots detalizēta vidiskā deklarācija (*Miljøkartlegging* – sertificēšanā izmantojamo relevanto vispārējo un specifisko kritēriju kontrolesaraksts) un pirmais ikgadējais klimatvidiskais ziņojums, kurā ietverti nākamajam gadam paredzētie mērķi un darbības vides jomā, kā arī pašreizējais vidiskais veikums.

Katrā no turpmākajiem gadiem (līdz 1. aprīlim), izmantojot *ELH* tīmekļa portālu, iesniedz **ikgadējo klimatvidisko ziņojumu**. Vidisko veikumu salīdzina ar iepriekšējo gadu. Ziņojumā apkopo īstenotās iniciatīvas, izpildītos uzdevumus un mērķus, kā arī nosaka rīcības plānu nākamajam gadam. Ikgadējo(-os) klimatvidisko(-os) ziņojumu(-us) sertificētājs/verificētājs pārbauda gan pirmās sertificēšanas gaitā, gan katrā reizi trijos gados rīkotajā atkārtotajā sertificēšanā. To katru gadu pārbauda ikgadējā vadības apskatā.

Ikgadējais klimatvidiskais ziņojums tiek ģenerēts *ELH* tīmekļa portālā, izmantojot universālu rādītāju un nozarspecifiskiem kritērijiem atbilstošu rādītāju kopumu. Klimatvidiskā ziņojuma vidisko mērķu un rīcības plāna sadaļā dokumentāri jāfiksē pastāvīga uzlabošanās. Šī procedūra ir minēta vispārējo kritēriju (VK) 7. kritērija vadlīnijās (!), saistītajās vadlīnijās un *ELH* tīmekļa portālā.

Turklāt VK 1963. kritērijs (Papildu vidiskie aspekti) nosaka: “Uzņēmumam jāidentificē citi būtiski uzņēmuma vidiskie aspekti un jāapsver nepieciešamā rīcība un/vai iekļaušana ikgadējā klimatvidiskajā ziņojumā un/vai uzraudzība, izmantojot rīcības plānu.” Tādēļ rīcības plānā var būt ietverti visi uzņēmumam raksturīgie aspekti, kurus neaptver vispārējie vai specifiskie kritēriji.

Uzņēmumiem, kuri vēlas vēl vairāk paplašināt klimatvidisko ziņojumu, *ELH* piedāvā pakalpojumu “īpašie uzņēmuma rādītāji” (*virksomhetsspesifikke sjekkpunkter*), ar kuru pārskatam tiek pievienoti īpaši jautājumi un rādītāji, kurus definē uzņēmums.

(!) <http://eco-lighthouse.org/statistik/> vadlīnijās attiecībā uz kritērijiem ir atrodamas dokumenta beigās.

Komisijas secinājumi

Sertifikācijas laikā tiek izveidota sākotnējā vidiskās pārvaldības programma, kas ietver novērtēšanas kritērijus un mērķus. Katru gadu, izmantojot *ELH* tīmekļa portālā ģenerēto ikgadējo klimatvidisko ziņojumu, tiek novērtēts organizācijas vidiskais veikums, sasniegtais progress un vidiskie mērķi.

Vidisko programmu aktualizē un atkārtoti novērtē, izmantojot aktualizētu vidisko deklarāciju, ik pēc trim gadiem atkārtotas sertifikācijas laikā.

Lai gan šie procesi ir orientēti uz aspektiem, kurus aptver kritēriju kopums, izveidojot vidiskās pārvaldības sistēmu (tostarp papildu aspektus, kurus aptver VK 1963. kritērijs⁽¹⁾), tie spēj nodrošināt pastāvīgus ar šiem aspektiem saistītā vidiskā veikuma uzlabojumus.

Pamatojoties uz šiem elementiem, Komisija atzīst, ka tā *ELH* daļa, kas ir saistīta ar sadaļu **“Mērķi un vidiskā programma, ko nosprauž ar mērķi nodrošināt pastāvīgus uzlabojumus”**, atbilst attiecīgajām EMAS prasībām un tādēļ var tikt uzskatīta par līdzvērtīgu.

6. DAĻA

Organizatoriskā struktūra (lomas un atbildība), apmācība un darbinieku iesaistīšana

Attiecīgā EMAS prasība

1. Vadība nodrošina resursu (tostarp cilvēkresursu) pieejamību, lai nodrošinātu sistēmas efektīvu darbību. Lomām un atbildībai jābūt definētām, dokumentētām un komunicētām (II pielikuma A.4.1. daļa).
 2. Augstākā līmeņa vadībai jānorīko īpašs vadības pārstāvis(-ji) ar noteiktām lomām, atbildību un pilnvarām, lai nodrošinātu pareizu vidiskās pārvaldības sistēmas ieviešanu un uzturēšanu, kā arī ziņošanu augstākā līmeņa vadībai par šīs sistēmas sniegumu (II pielikuma A.4.1. daļa).
 3. Lai ievērotu VPS vajadzības, jānodrošina darbinieku apmācība (1. pants, II pielikuma A.4.2. daļa).
 4. Darbiniekiem aktīvi jāiesaistās uzņēmuma vidiskā veikuma uzlabošanā (1. pants, II pielikuma A.4.2 un B.4. daļa).
-

1. Vadības apņēmība efektīvi īstenot sistēmu un nodrošināt nepieciešamos resursus

Saskaņā ar VK 1946. kritēriju: “Uzņēmumam jā sagatavo strukturshēma vai līdzīgs pārskats par galvenajām lomām organizācijā, piemēram, *Eco-Lighthouse* kontaktpunktu, pārstāvi drošības jautājumos, darba vides komitejas vadītāju, VDV pārvaldnieku, iepirkumu vadītāju un par ugunsdrošību atbildīgo amatpersonu.”

Saskaņā ar Norvēģijas tiesību aktiem augstākā līmeņa vadība atbild par uzņēmuma pārvaldību, tostarp VDV pārvaldību, tādējādi netieši – par vidiskās pārvaldības sistēmas īstenošanu. Ja netiek nodrošināti nepieciešamie resursi, trūkumi automātiski parādās nākamajā VDV un ikgadējā klimatvidiskajā ziņojumā. Šos trūkumus pēc tam ņem vērā ikgadējā vadības apskata laikā. Šādā gadījumā var rasties arī šķēršļi nākamajai atkārtotajai sertifikācijai.

2. Vidiskās pārvaldības sistēmas īpašie pārstāvji

Viens no darbiniekiem tiek iecelts par vidisko pārvaldnieku (*Miljøfyrtårnansvarlig*). Atkarībā no organizācijas lieluma tas var nebūt pilnas slodzes uzdevums. Vidisko pārvaldnieku var apmācīt konsultants sākotnējās sertifikācijas laikā, kā arī iepriekšējais pārvaldnieks. Tā uzdevumi ir šādi:

- runaspersona attiecībās ar konsultantu (procesa sākumā),
- runaspersona attiecībās ar sertificētāju/verificētāju sākotnējās un atkārtotās sertifikācijas gaitā,
- nodrošināt atbilstību nozares kritērijiem,

⁽¹⁾ VK 1933. kritērijs: *Uzņēmumam jāidentificē citi būtiski uzņēmuma vidiskie aspekti un jāapsver nepieciešamā rīcība un/vai iekļaušana ikgadējā klimatvidiskajā ziņojumā un/vai uzraudzība, izmantojot rīcības plānu.*

- apmācīt un motivēt pārējos darbiniekus,
- izstrādāt ikgadējo klimatvidisko ziņojumu un iesniegt to *ELH* tīmekļa portālā,
- apspriest šo pārskatu ar vadību “ikgadējā vadības apskatā” (*ledelsens gjennomgang*) un ar darbiniekiem darbinieku sanāksmēs, izplatīt ikgadējo ziņojumu organizācijas iekšienē, izmantojot intranetu vai citus iekšējās saziņas kanālus,
- informēt darbiniekus par organizācijas visaptverošo vides politiku, kā arī mērķiem un uzdevumiem nākamajam gadam, kas izvirzīti ikgadējā klimatvidiskajā ziņojumā,
- pastāvīgi veicināt uzlabojumus.

ELH ir īstenojusi tīmekļa mācības, kuru mērķis ir apmācīt vidisko pārvaldnieku (*Miljøfyrtårnansvarlig*) aizpildīt ikgadējo klimatvidisko ziņojumu, jo īpaši – kā panākt atkārtotu sertifikāciju.

ELH paredz norādījumu došanu vidiskajam pārvaldniekam, kā noteikts VNK 1947. kritērijā: “Uzņēmums izstrādā rakstiskus norādījumus darbiniekam, kurš ir atbildīgs par *Eco-Lighthouse* īstenošanu. Vidiskais pārvaldnieks iesaista, motivē un iekļauj uzņēmuma darbiniekus. Kā apgalvo *ELH*, aktīva darbinieku iesaiste ir *ELH* sistēmas pamats.”

Lielākās organizācijās var iesaistīt papildu darbiniekus, izmantojot vidiskās pārvaldības grupu ⁽¹⁾ (*Miljøgruppe* – VPG). VPG var būt integrēta veselības, vides un drošības (VVD) grupā, kura ir obligāta organizācijām, kurās ir vairāk nekā 50 darbinieku.

3. Apmācība

Uzņēmumiem un organizācijām ir saistošs VK 1951. kritērijs: “Uzņēmumā jābūt ieviestām procedūrām, kā darbiniekiem mācīt VDV pamatus un viņus informēt par izmaiņām. Apmācībā jāiekļauj uz ārējo vidi attiecināmas pareizas procedūras.”

Mērķis ir nodrošināt, ka darbiniekiem ir pietiekamas zināšanas un prasmes, lai savu darbu veiktu pienācīgi un saskaņā ar VDV prasībām. Darbinieku apmācības apmērs ir atkarīgs no riskiem, kas ir saistīti ar uzņēmuma darbību. Galvenā *ELH* pieeja ir tāda, ka organizācija par sevi un savu darbinieku kompetencēm/vajadzībām ir informēta vislabāk, tādēļ pati var vislabāk izvērtēt, kāda apmācība nepieciešama. Šo kritēriju (sertificētājs/verificētājs) pārbauda mutiski, jautājot, kādas procedūras uzņēmumā pastāv tā darbinieku un jauno darbinieku apmācībā VDV jautājumos.

Galvenais jautājums ir par to, vai šī apmācība ir vērsta uz vidiskā veikuma uzlabošanu vai tikai uz procesuālajiem *ELH* jautājumiem un VDV riska pārvaldību. VDV kontrolsaraksts, ko *ELH* izmanto, lai izvērtētu, vai *ELH* kārtība darbiniekiem ir zināma, apliecina, ka mācības neaprobežojas tikai ar procedūrām un ka tajās apskata arī tādus svarīgus vidiskus jautājumus kā atkritumu apsaimniekošana, energoefektivitāte vai bīstamu vielu apsaimniekošana.

4. Darbinieku iesaistīšana

Lai atbilstu EMAS prasībām, darbiniekiem jābūt iesaistītiem procesā, kura mērķis ir pastāvīgi uzlabot organizācijas vidisko veikumu.

Ir nepieciešams organizācijā izveidot vides grupu, kā arī aktīvi iesaistīt darbiniekus vidiskās norisēs ⁽²⁾. Darbiniekus informē par klimatvidiskā ziņojuma saturu un arī īpaši iesaista procesos, kuri veicina vidiskā veikuma uzlabošanu, piemēram, atkritumu šķirošanā. Dažādi kritēriji (1953., 1962., 36. kritērijs) atbalsta pastāvīgus uzlabojumus, izmantojot “ideju krātuvi”. Šīs ideju krātuves, ko nodrošina *Eco-Lighthouse* fonds, satur dažādus pasākumus, kā sadarbībā ar organizācijas darbiniekiem iespējams uzlabot vidisko sniegumu tādās jomās kā, piemēram, transports, atkritumi vai enerģija.

⁽¹⁾ Jāņem vērā, ka VDV (*Arbeidsmiljøutvalg*) un *ELH* (*Miljøgruppe*) grupa ir atšķirīgi veidojumi. VDV grupas izveides tiesību aktos noteikta kā obligāta, ja ir vairāk nekā 50 darbinieku. *ELH* grupas izveide nav obligāta, bet *ELH* iesaka tādu izveidot organizācijās, kurās ir vairāk nekā noteikts skaits darbinieku. Lai nodrošinātu efektīvu organizāciju un *ELH* integrāciju esošajās vadības struktūrās, tā var būt viena un tā pati grupa.

⁽²⁾ *Eco-Lighthouse* sertifikācijas rokasgrāmata, 2016. gads – 3.2.4. Vides grupas/projekta grupas izveidošana un iecelšana

Komisijas secinājumi

Vadībai ar likumu ir noteikts pienākums paredzēt cilvēkresursus pareizai VDV procedūru darbībai, un tai, kā paredzēts *ELH* noteikumos, ir jāieceļ arī *ELH* pārstāvis – līdzīgi kā *EMAS* gadījumā. Līdz ar to atbildīgajām personām ir jāpiešķir to pienācīgai darbībai nepieciešamie resursi.

Organizācijas tiek arī aicinātas mācīt darbiniekiem VDV prasmes, kas ietver vidiskā veikuma uzlabošanu, un iesaistīt darbiniekus *VPS* īstenošanā un vidiskos pasākumos.

Pamatojoties uz šiem elementiem, Komisija uzskata, ka tā *ELH* daļa, kas ir saistīta ar sadaļu “**Organizatoriskā struktūra, apmācība un darbinieku iesaiste**”, atbilst attiecīgajām *EMAS* prasībām un tādēļ var tikt uzskatīta par līdzvērtīgu.

7. DAĻA

Dokumentācijas prasības

Attiecīgā *EMAS* prasība

EMAS nosaka, ka ir nepieciešama dokumentācija par vides politiku, mērķiem, rīcības plāniem, pārvaldības sistēmas darbības jomu un tās galvenajiem elementiem, piemēram, protokoliem, kuri nepieciešami, lai efektīvi plānotu un kontrolētu ar būtisku vides ietekmējuma saistītus procesus.

EMAS A. 4. panta 4. punkts, II pielikums.

Attiecīgo *ELH* prasību novērtējums

Ir jābūt pieejamiem dokumentiem par *VPS* procedūru un mērķu organizēšanu un īstenošanu.

ELH savā tīmekļa vietnē nodrošina visaptverošu obligāto dokumentu sarakstu, kuri ir nepieciešami sertifikācijai, kopā ar citām veidlapām un noderīgiem rīkiem (*verktøy*), kā arī ar nozarēm saistītu informāciju ⁽¹⁾ sertifikācijas vajadzībām. Daudzi attiecīgie dokumenti glabājas *ELH* tīmekļa portālā ⁽²⁾ (*Miljøfyrtårnportal*). *ELH* arī iesaka dokumentu iesniegšanas struktūru.

Sertificētāja/verificētāja vadlīnijās par VK 1944. kritēriju sertifikētājs/verificētājs tiek lūgts pārliecināties, ka dokumenti un *VDV* sistēma tiek vienkārši un sistemātiski uzglabāta un ka uzņēmums zina, kā piekļūt informācijai. Ar nozares kritērijiem saistītie dokumenti glabājas vidiskajā deklarācijā (*Miljøkartlegging*) un *ELH* tīmekļa portālā. Tos nav pienākuma augšupielādēt portālā, jo uzņēmums var izvēlēties tos uzrādīt sertifikētājam/verificētājam pašā sanāksmē. Sertificētājs/verificētājs sertifikācijas vai atkārtotas sertifikācijas sanāksmes laikā gūs priekšstatu par to, cik labi darbinieki pārzina sistēmu.

Komisijas secinājumi

Šajā daļā uzsvars likts uz attiecīgo dokumentu pieejamību. Lai gan abu sistēmu darbības joma nav identiska, *ELH* ierosināto informācijas un arhīva ierakstu struktūru var uzskatīt par apmierinošu.

Pamatojoties uz šiem elementiem, Komisija atzīst, ka tā *ELH* daļa, kas ir saistīta ar sadaļu “**Dokumentācijas prasības**”, atbilst attiecīgajām *EMAS* prasībām un tādēļ var tikt uzskatīta par līdzvērtīgu.

Piezīme: ELH dokumentācijas procedūras joma pēc definīcijas ir izstrādāta, lai apmierinātu ELH pārvaldības sistēmas dokumentācijas vajadzības. Ja organizācija vēlas pieteikties EMAS reģistrācijai, dokumentācijas procedūras darbības jomu pielāgo, lai tā aptvertu visas EMAS prasības, ieskaitot tās, kuras patlaban ELH neizpilda.

⁽¹⁾ <http://miljofyrtarn.no/nyeverktoy> un (piemērs) <http://www.miljofyrtarn.no/2015-11-18-23-56-21/avfall>

⁽²⁾ <https://rapportering.miljofyrtarn.no/Account/Login?ReturnUrl=%2F,> piekļuves saņemšanai jāsasina ar *ELH*.

8. DAĻA

Operatīvā vadība*Attiecīgā EMAS prasība*

Ar identificētiem būtiskajiem aspektiem saistītas darbības veic noteiktos apstākļos. Lai to nodrošinātu, organizācija:

- 1) izstrādā, ievieš un uztur dokumentētu(-as) procedūru(-as), lai vadītu situācijas, kur šādu procedūru trūkums varētu izraisīt novirzes no vides politikas, mērķiem un mērķrādītājiem;
- 2) nosaka ekspluatācijas kritērijus procedūrā(-ās);
- 3) izstrādā, ievieš un uztur procedūras, kas ir saistītas ar organizācijas lietoto preču un pakalpojumu identificētajiem būtiskajiem aspektiem, kā arī piemērojamo procedūru un prasību paziņošanu piegādātājiem, tostarp darbuzņēmējiem.

Attiecīgo ELH prasību novērtējums

1. un 2. *ELH* nosaka, ka organizācijai ir jāizveido vides politika un jādefinē konkrēti mērķi attiecībā uz vidisko veikumu. Turklāt Norvēģijas uzņēmumiem saskaņā ar iekšējās kontroles noteikumiem ir pienākums noteikt kopējos VDV mērķus. *ELH* VK 1945. un 1947. kritērijs nosaka, ka pārvaldības sistēmai ir jāietver dokumentētas procedūras šo mērķu sasniegšanai attiecībā uz veselību, vidi un drošību, tostarp pastāvīgu atbilstību nozares kritērijiem. Ir jābūt noteiktām procedūrām attiecībā uz rīcību neatbilstības gadījumos (VK 1950. kritērijs). Cits VNK kritērijs (1949. kritērijs) nosaka uzņēmumiem pienākumu veikt (aktualizētu) riska novērtēšanu un izstrādāt attiecīgu rīcības plānu.

Ir jānosaka īpašas procedūras specifiskām nozarēm attiecībā uz darbībām ar bīstamiem ražojumiem, kurus parasti izmanto konkrētajā nozarē (piem., SIC 983, 984 – tīrīšanas nozarei, SIC 1931, 1932, 1933 – automašīnu virsbūvju remonta un krāsošanas darbnīcām, SIC 14 – automobiļu remontdarbnīcām).

3. Pēc sertifikācijas uzņēmumam ir jāinformē klienti un piegādātāji par tā darbībām vides jomā (VK 5. kritērijs). Attiecīgajiem vidiskajiem kritērijiem jābūt noteiktiem attiecībā uz visiem būtiskajiem iepirkumiem (VK 1954. kritērijs), un uzņēmumam jāpanāk, ka tā svarīgākie piegādātāji veic vides sertifikāciju. Tāpat uzņēmumam jāpanāk, ka tā piegādātāji savā ražojumu katalogā norāda informāciju par trešo personu ražojumiem ar vides marķējumu un par to iepirkto ekomarķēto ražojumu statistiku (VK 1956. kritērijs).

Komisijas secinājumi

Šī daļa ir vērsta uz procedūrām, kas ir ieviestas, lai pastāvētu pienācīga operatīvā vadība. *ELH* ierosinātā procedūru struktūra kopā ar Norvēģijas Iekšējās kontroles noteikumiem un ar tiem saistītajām informācijas plūsmām ir uzskatāma par apmierinošu.

Pamatojoties uz šiem elementiem, Komisija atzīst, ka tā *ELH* daļa, kas ir saistīta ar sadaļu “**Operatīvā vadība**”, atbilst attiecīgajām EMAS prasībām un tādēļ var tikt uzskatīta par līdzvērtīgu.

9. DAĻA

Gatavība ārkārtas situācijām un reaģēšana uz tām*Attiecīgā EMAS prasība*

1. Organizācijai jāizstrādā, jāievieš un jāuztur procedūra(-as) tādu potenciālu ārkārtas situāciju un potenciālu negadījumu identificēšanai, kas var izraisīt ietekmi uz vidi, un kā organizācija uz tām var reaģēt.
2. Organizācijai jāreaģē uz notikušām ārkārtas situācijām un negadījumiem un jānovērš vai jāsamazina to izraisīto videsko aspektu nelabvēlīga ietekme uz vidi.
3. Organizācijai periodiski jāpārskata un, ja nepieciešams, jārevidē pasākumi, kas ir saistīti ar gatavību ārkārtas situācijām un reaģēšanas procedūrām.
4. Organizācijai arī periodiski jātestē šādas procedūras, kur tas praktiski iespējams.

(II pielikuma A.4.7. daļa)

Attiecīgo ELH prasību novērtējums

Minētais tiek regulēts ar 1949. vispārējo nozares kritēriju: "Uzņēmumam jāsniedz aktualizēts riska novērtējums, kas aptver darba un ārējo vidi, kā arī attiecīgs rīcības plāns."

Konkrētās nozarēs, kur šim noteikumam ir sevišķi liela nozīme, ir specifiski normatīvie akti. Norvēģijas uzņēmumi to, kuri tiesību akti uz tiem attiecas, var viegli noskaidrot valdības normatīvo aktu vietni *Regelhjelp* ⁽¹⁾, kurā uzņēmums ievada savu unikālo organizācijas numuru un saņem sarakstu ar attiecīgajiem tiesību aktiem. Attiecīgo normatīvo aktu piemērus, kuri attiecas uz gatavību ārkārtas situācijām un reaģēšanu uz tām, dažādām nozarēm var atrast tiešsaistē Civilās aizsardzības tīmekļa vietnē (*DSB*) ⁽²⁾. Tomēr ir jānorāda, ka *ELH* parasti nesertificē smagās rūpniecības uzņēmumus vai uzņēmumus, kam ir sarežģītas vides problēmas.

ELH īpašie nozares kritēriji satur arī noteikumus attiecībā uz gatavību un reaģēšanu, tomēr dažos gadījumos, piemēram, kuģu būvniecībā, tie aprobežojas ar bīstamo vielu sarakstiem un pirmās palīdzības sniegšanas kursu noteikumiem. Uzņēmumiem, kuri izmanto ķīmiskas vai citas vielas (piem., veļas mazgātavas), nozarspecifiskie kritēriji attiecas uz šiem jautājumiem.

Komisijas secinājumi

Gatavība ārkārtas situācijām un reaģēšana uz tām Norvēģijas tiesību aktos tiek regulēta stingri ⁽³⁾. *ELH* to, ja nepieciešams, papildina ar vispārējiem kritērijiem un nozarspecifiskiem kritērijiem.

Noteikumus par informētību par risku, gatavību un reaģēšanu, kā arī to efektīvu piemērošanu un procedūru pārskatīšanu pārbauda sertifikācijas un atkārtotas sertifikācijas laikā, kā arī procesā pirms ikgadējā vadības apskata.

Pamatojoties uz šiem elementiem, Komisija atzīst, ka tā *ELH* daļa, kas ir saistīta ar sadaļu "**Gatavība ārkārtas situācijām un reaģēšana uz tām**", atbilst attiecīgajām EMAS prasībām un tādēļ var tikt uzskatīta par līdzvērtīgu.

10. DAĻA

Pārbaudes, iekšējais audits un korektīvie pasākumi

Attiecīgā EMAS prasība

1. Kā daļa no vidiskās pārvaldības sistēmas un saskaņā ar tās mērķiem organizācijai jāizstrādā, jāievieš un jāuztur procedūra(-as), lai pastāvīgi uzraudzītu un mērītu to darbību galvenos raksturlielumus, kuriem var būt būtiska ietekme uz vidi, kā arī nepieciešamības gadījumā jāveic korektīvie pasākumi. (II pielikuma A.5.1. daļa)

Organizācija veic iekšējo auditu ar mērķi vērtēt esošās pārvaldības sistēmas un konstatēt atbilstību organizācijas politikai un programmai (tostarp atbilstību tiesību aktiem) saskaņā ar 4. panta 1. punkta c) apakšpunktā, 9. pantā un III pielikumā noteiktajām prasībām. Auditu veic kompetenti auditori vismaz reizi gadā, un audita cikls, kas aptver visas organizācijas darbības, jāpabeidz ne retāk kā reizi trijos gados (MVU – reizi četros gados).

2. Organizācijai jāizstrādā, jāievieš un jāuztur procedūra(-as) rīcībai ar esošu un potenciālu nesaskanību noteikšanai, novēršanai un izmeklēšanai, kā arī korektīvu un preventīvu darbību veikšanai. Korektīvo un preventīvo darbību rezultātus protokolē un to efektivitāti pārskata. (II pielikuma A.5.3. daļa)
3. Iekšējam auditam jānoslēdzas ar ziņojumu vadībai par audita secinājumiem un konstatējumiem.

Juridiskais pamats (4. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkts, 6. panta 2. punkta a) apakšpunkts, 9. pants, II pielikuma A.5. daļa un III pielikums).

⁽¹⁾ : <http://www.regelhjelp.no/>

⁽²⁾ <https://www.dsb.no/> saite uz *lovdata* (ugunsgrēki, sprādzieni, bīstamas vielas utt.): https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2002-06-14-20#KAPITTEL_2

⁽³⁾ <https://www.dsb.no/>

Attiecīgo ELH prasību novērtējums

1. Svarīgāko darbības īpašību pārbaude un VPS atbilstības organizācijas politikai un programmai izvērtēšana, veicot iekšējo auditu

Saskaņā ar VK 6. kritēriju “vadībai reizi gadā jāveic VDV sistēmas un *Eco-Lighthouse* procedūru pārskatīšana, lai izvērtētu, vai tās funkcionē, kā paredzēts”. Jānorāda, ka šis kritērijs ir atzīmēts ar “Š”, kas norāda uz juridisko pamatu.

VK 6. kritērija vadlīnijās arī norādīts, ka “Kritēriju juridiskais pamats ir Noteikumi par uzņēmumos veiktām sistemātiskām darbībām veselības, vides un drošības jomā (Iekšējās kontroles noteikumi), konkrēti, to 5.8. punkts. Uzņēmumam ir jāuzrauga VDV sistēma un ik gadu jāīsteno sistēma un iekšējais audits, lai pārlicinātos, ka VDV sistēma funkcionē, kā paredzēts. *Eco-Lighthouse* ārējās vides procedūras ir jāintegrē VDV sistēmā un jāpadara par iekšējā audita neatņemamu daļu. Vadība ir primāri atbildīga par VDV sistēmu un integrētajām *Eco-Lighthouse* procedūrām, un tā ik gadu tās pārskata, lai nodrošinātu, ka tās funkcionē, kā paredzēts. Dažādu uzņēmumu starpā atšķirsies tas, kā vadība praksē veic pārskatīšanu. Svarīgākais ir rast praktiskus risinājumus. (...)”

NB! Papildus ar VDV saistīto kritēriju pārbaudei ir svarīgi, lai konsultants/uzņēmums arī pārbaudītu uzņēmuma VDV sistēmu kopumā. Konsultantam/uzņēmumam ir jāpārbauda, vai VDV sistēma praksē darbojas labi un ir labi strukturēta.”

Ikgadējais vadības apskats un *ELH* sertificēšanai nepieciešamie papildu dokumenti un procedūras tādējādi funkcionē tandēmā ar juridisko pienākumu veikt organizācijas VDV darbību ikgadēju auditu saskaņā ar Norvēģijas Iekšējās kontroles noteikumiem ⁽¹⁾ (IKN). Šajā integrētajā pārskatīšanas procesā uzņēmumam ir jāpārbauda, vai VDV sistēma praksē darbojas labi un ir labi strukturēta.

Tā rezultātā *ELH* vides procedūras tiek integrētas jau esošajā VDV sistēmā, kā arī stiprināta pārvaldības sistēma kopumā gan attiecībā uz darba vidi, gan ārējo vidi.

Audits/pārbaudes ir balstītas uz īpašiem nozaru kontrollsarakstiem, paraugiem un piemēriem, kurus nodrošina *ELH* fonds un kuri atspoguļo dažādo nozaru vides riska līmeni. Pārbaudei jāietver arī *Eco-Lighthouse* procedūru un pašnoteikto vidisko mērķu, uzdevumu un sasniegumu pārskatīšana atbilstīgi ikgadējā klimatvidiskajā ziņojumā noteiktajam.

Atkarībā no uzņēmuma lieluma sistēmas pārbaudi pirms ikgadējā vadības apskata var veikt iekšējais auditors, mazu uzņēmumu gadījumā – pašas sanāksmes laikā. Ikgadējā vadības apskatā tiek izvērtētas novirzes un sasniegumi, mērķi un uzdevumi, un tiek izvirzīti jauni.

Papildus vadības apskatam vidiskie mērķi un sasniegumi jādokumentē arī **ikgadējā klimatvidiskajā ziņojumā**. Tajā tiek izvērtētas minētās vienības, pārbaudīts panāktais progress un sasniegtie mērķi, kā arī noteikti jauni mērķi nākamajā gadā sasniedzamajiem uzlabojumiem. To katru gadu ikgadējā vadības apskata gaitā izvērtē vadība.

2. Nesaskanību novēršana

VDV pārskatīšanas mērķis ir konstatēt nepilnības un trūkumus, kā arī izstrādāt plānu to novēršanai. Nepilnību gadījumā tiek izstrādāts rīcības plāns ar mērķi novērst nepilnību (līdz noteiktam termiņam).

⁽¹⁾ Izraksts no IKN vadlīnijām: “Veselības, vides un drošības darbību periodiska pārskatīšana. Papildus regulārajām turpmākajām darbībām (piem., drošības pārbaudēm, darbinieku sanāksmēm utt.) uzņēmumam vismaz reizi gadā jāveic VDV darbību visaptverošāka pārskatīšana un jāizvērtē, vai tās praksē funkcionē. Uzņēmumā jābūt rakstiski noteiktai pārskatīšanas kārtībai. Pārskatīšanas rezultātiem ir jābūt viegli pieejamiem. Tās mērķis ir konstatēt trūkumus un nepilnības, kā arī tās novērst. Ir svarīgi noteikt iemeslus un nodrošināt, ka tie neatkārtojas. Pēc pārskatīšanas beigām papildus vispārējam mērķim ir jānosaka īpaši mērķi attiecībā uz uzlabojumiem”. Izvilks no: www.arbeidstilsynet.no/binfil/download2.php?tid=77839 (Sistemātisko veselības, vides un drošības (VVD) noteikumu un vadlīniju PDF versija. Pilns noteikumu teksts pieejams: <http://www.arbeidstilsynet.no/fakta.html?tid=78950> un angļu valodā: <http://www.arbeidstilsynet.no/artikkel.html?tid=78622>)

Pirms sertifikācijas vai atkārtotas sertifikācijas ir jābūt panāktai atbilstībai visiem kritērijiem, jo īpaši vispārējiem un specifiskajiem kritērijiem, kuri ir pārņemti tieši no Norvēģijas tiesību aktiem. Uz neatbilstību (arī tiesību normām, kas neietilpst *ELH*), attiecas VNK 1950. kritērijs, saskaņā ar kuru uzņēmumiem ir pienākums ieviest procedūras ziņošanai par šādu neatbilstību un rīcībai tās gadījumā.

Jebkura neatbilstība kādam kritērijam, kas parādās sertifikācijas vai atkārtotas sertifikācijas procesa laikā, aptur *ELH* sertifikāciju.

3. Ziņojums vadībai par revīzijas secinājumiem un konstatējumiem

Ikgadējā vadības apskata laikā organizācijas vadība iepazīstas gan ar ikgadējo VDV pārskatu un no tā izrietošo rīcības plānu, gan ar ikgadējo klimatvidisko ziņojumu.

Komisijas secinājumi

Pārbaudes posmā tiek integrētas *ELH* procedūras, atbilstība tiesību aktu prasībām un Norvēģijas Iekšējās kontroles noteikumu (IKN) ⁽¹⁾ prasības. Pārbaudīto rezultātus pēc tam izskata vadības apskata gaitā. Lai atvieglotu šo procesu, veicamo pārbaudīto jomu nosaka, izmantojot *ELH* fonda piedāvāto nozares kontrolsarakstu.

Minēto procedūru – VDV audita, riska analīzes, nesaskanību konstatēšanas un mazināšanas – kombinācija ir iekšējais audits, kura rezultātā secīgi tiek pārbaudīti VDV aspekti un *ELH* sistēma. Rezultātus izvērtē vadības apskatā. Sertifikācijas un atkārtotas sertifikācijas laikā vides sertificētājs arī pārliecinās, ka audits veikts pienācīgi un ka visi attiecīgie elementi ir pārbaudīti un paziņoti.

Abu sistēmu atšķirību dēļ audita apjoms var atšķirties, lai gan līdzīgu mērķu sasniegšanai tiek izmantotas salīdzināmas procedūras. Tomēr pastāvošajām procedūrām ir iespējams piemērot grozītu apjomu (piem., nosakot papildu īpašus vidiskos aspektus), ja organizācija vēlētos uzlabot līmeni līdz EMAS.

Vidiskā pārvaldnieka uzdevumus ir sagatavot un iesniegt ziņojumu, apkopojot pārvaldības sistēmas pārskatīšanas iekšējā audita atšķirīgos komponentus, tādējādi atbalstot vides sistēmu un vidiskā veikuma izvērtēšanu, ņemot vērā vides politiku un programmu.

Pamatojoties uz šiem elementiem, Komisija uzskata, ka tā *ELH* daļa, kas ir saistīta ar sadaļu **“Pārbaudes, iekšējais audits un korektīvie pasākumi”**, atbilst attiecīgajām EMAS prasībām un tādēļ var tikt uzskatīta par līdzvērtīgu.

Piezīme: spēkā esošās *ELH* audita procedūras pēc definīcijas ir izveidotas, lai veiktu secīgu *ELH* pārvaldības sistēmas pārbaudi. Ja organizācija vēlas pieteikties EMAS reģistrācijai, iekšējā audita darbības jomu pielāgo, lai tā aptvertu visas EMAS prasības, ieskaitot tās, kuras patlaban *ELH* neizpilda.

11. DAĻA

Komunikācija (iekšējā un ārējā)

Attiecīgā EMAS prasība

1. Kā daļu no VPS organizācijas izveido iekšējās un ārējās komunikācijas procedūras. Izmantojot ārējās komunikācijas procedūru, organizācija var apliecināt, ka ar sabiedrību un citām ieinteresētajām personām, tostarp vietējām kopienām un klientiem, norit atklāts dialogs par organizācijas darbību, ražojumu un pakalpojumu ietekmi uz vidi.
2. Organizācija nodrošina pārredzamību un periodisku vides informācijas sniegšanu ārējām ieinteresētajām personām, balstoties uz IV pielikuma prasībām (Pārskati par vidi).

Šī informācija cita starpā ietver šādus elementus: organizācijas vides politiku, visu būtisko vidisko aspektu aprakstu, vidisko mērķu un mērķrādītāju aprakstu, pielikumā definēto rādītāju apkopojumu, tiesību normu izpildi un atsauci uz piemērojamajām tiesību aktu prasībām.

⁽¹⁾ <http://www.arbeidstilsynet.no/artikkel.html?tid=78622>

Šo informāciju katru gadu (vai MVU gadījumā – ik pēc diviem gadiem) validē akreditēts vai licencēts vidiskais verificētājs.

(4. panta 1. punkta d) apakšpunkts, 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts, 6. panta 2. punkta b) apakšpunkts, II pielikuma B.5. daļa, IV pielikums)

Attiecīgo ELH prasību novērtējums

1. Ziņošana ir balstīta uz ikgadējo klimatvidisko ziņojumu.

ELH sākotnējais vidiskais pārskats (*Miljøkartlegging*), ar kuru izveido kritēriju atbilstības sarakstu, tiek augšupielādēts ELH tīmekļa portālā, bet netiek publiskots. Tas nav paredzēts kā saziņas instruments, bet gan kā organizācijas novērtējuma instruments. Saskaņā ar VK 7. kritēriju jāpublicē tikai ikgadējais klimatvidiskais ziņojums, kā arī vides politika.

Klimatvidiskais ziņojums ir vidisko darbību pārvaldības instruments, kuru izstrādā līdz katra gada 1. aprīlim. Tā mērķis ir panākt, lai uzņēmums rādītāju uzlabojumus katru gadu dokumentētu vides pārskatā.

Pārskats sastāv no divām daļām: ziņojuma par iepriekšējā gada vidisko veikumu, kā arī rīcības plāna nākamajam gadam.

Tas ir balstīts uz vairākiem rādītājiem, piemēram:

darbinieku skaitu, prombūtni (slimības atvaļinājumu), finanšu apgrozījumu, videi draudzīgu iepirkumu un pašu patēriņam iepirkto ekomarķēto ražojumu skaitu, sertificētajiem piegādātājiem, papīra izmantošanu, kopējo enerģijas izmantošanu, apsildītās virsmas laukumu, energoreitingu, apsildes reitingu (izmantoto sildīšanas veidu), degvielas patēriņu, nobraukto kilometru skaitu, transportlīdzekļu veidu un skaitu, gaisa transportu, šķiroto un nešķiroto atkritumu apjomu, kā arī citus ar izvēlētajiem nozares kritērijiem saistītiem vidiskajiem aspektiem. Daļa no šiem rādītājiem ir definēti paralēli nozares kritēriju izveidošanai, tādēļ tie atšķiras pa darbības jomām.

Lai gan ELH nav paredzēts rūpnieciskajām organizācijām, ziņošanā tiek ietverti vairāki EMAS pamatrādītāji. Piemēram, ikgadējā klimatvidiskajā ziņojumā, ko izstrādājis pārtikas vairumtirgotājs *Arne Sjøle*, tika ziņots par energoefektivitātes, materiālu izmantošanas efektivitātes iepirkumā, atkritumu un CO₂ emisiju (izvērtējot degvielas izmantošanu un veiktos lidojumus) rādītājiem.

Tomēr netiek ziņots par visiem IV pielikumā uzskaitītajiem pamatrādītājiem un ziņošana nav tik kvantitatīva, kā noteikts EMAS. Tas neapšaubāmi ir saistīts ar iepriekš definēto kritēriju sistēmu, kas ir balstīta uz ELH pieeju ar iepriekš noteiktiem rādītājiem, kuri ir izstrādāti, pielāgojoties nozaru īpatnībām. Piemēram, tā paša pārtikas izplatītāja izstrādātajā ikgadējā klimatvidiskajā ziņojumā nebija iekļauti rādītāji par ķīmisko produktu (piem., NO_x, PM) emisiju gaisā, emisiju ūdenī un bioloģisko daudzveidību. Tomēr, lai gan EMAS noteikto rādītāju kopums ir plašāks, ir jānorāda, ka EMAS organizācija var arī izvēlēties nesniegt ziņas par atsevišķiem rādītājiem, ja tā var pamatot, ka šiem rādītājiem nav nozīmes saistībā ar tās būtiskajiem tiešajiem vidiskajiem aspektiem.

Saskaņā ar ELH papildu būtiski aspekti tiek risināti, izmantojot VK 1963. kritēriju (“uzņēmumam ir pienākums noteikt un reaģēt uz citiem vidiskajiem aspektiem”), un par to jāziņo ikgadējā klimatvidiskajā ziņojumā. Uzņēmumi ziņošanu var veikt padziļinātāk un papildināt klimatvidisko ziņojumu ar rādītājiem, izmantojot pēc pieprasījuma nosakāmos īpašos uzņēmuma rādītājus (*Virksomhetsspesifikke sjekkpunkter*).

Rīcības plāns nākamajam gadam ir ietverts ziņojumā, kas tiek izveidots ar tīmekļa portāla palīdzību. Portāls liek aizpildīt visus obligātos laukus; pārējie ir atzīmēti kā neobligāti. Ja kāds no laukiem uz uzņēmumu neattiecas vai atbildi sniegt nav iespējams, par to jāievada paskaidrojums komentāru laukā.

Tiesisko normu izpildes rādītājs un norāde uz piemērojamajām tiesību aktu prasībām oficiāli neietilpst klimatvidiskajā ziņojumā. Pārskatā var norādīt atklāto neatbilstību rezultātā veiktos korektīvos pasākumus.

2. Pārskatu izstrādā organizācijas darbinieks (vidiskais pārvaldnieks) (tāpat kā EMAS). To sertifikācijas un ik pēc trim gadiem veicamās atkārtotās sertifikācijas laikā pārbauda sertificētājs/verificētājs.

Tas tiek paziņots darbiniekiem (VK 1952. kritērijs) (sanāksmēs un intranetā) un vadībai (ikgadējā vadības apskatā). Ar VK 7. kritērija pārskatīšanu⁽¹⁾ (īstenota 2017. gada maijā) tika palielināta sistēmas pārredzamība, nosakot, ka uzņēmumam pārskats ir jāpublisko sabiedrībai, klientiem, piegādātājiem un sadarbības partneriem. Publicēšana jāveic, kad notikusi pirmā sertifikācija, kā arī katru gadu pēc tam.

Publicēšanai jāatbilst Norvēģijas tiesību aktiem par datu aizsardzību un privātās dzīves aizsardzību, un tajā neiekļauj tādus rādītājus kā slimības atvaļinājumi un gada apgrozījums.

Komisijas secinājumi

ELH ziņošanas (iekšējās un uz sabiedrību vērstās) pamats ir ikgadējais klimatvidiskais ziņojums. Tas sniedz pārredzamu pārskatu par organizācijas darbības rezultātiem saskaņā ar definētiem rādītājiem. Tāpat kā visa ELH sistēma, šis ziņojums balstās uz metodi, kas paredz kritēriju/rādītāju sarakstu iepriekšēju identificēšanu nozares līmenī. Šī metode atšķiras no EMAS sistēmas, kurā visi aspekti tiek identificēti un paziņoti, **balstoties uz individualizētu analīzi**.

Atšķirīgs ir arī ziņojumu saturs. Tāpat kā EMAS gadījumā, ELH ikgadējais klimatvidiskais ziņojums ietver organizācijas un tās VPS aprakstu, organizācijas vides politiku, kā arī to, kuri kritēriji ir piemēroti, un sertifikāta statusu. Tomēr pastāv atšķirības attiecībā uz visām organizācijām piemērojamajiem pamatrādītājiem, ziņošanas prasībām attiecībā uz tiesību aktu prasībām un organizācijas rezultātiem šajā ziņā.

Ar gada pārskatu iepazīstina darbiniekus un ieinteresētās personas saskaņā ar VK 1952. kritēriju. Ar ikgadējo klimatvidisko ziņojumu sanāksmēs vai, izmantojot intranetu, iepazīstina visus darbiniekus. Uzņēmumam pārskats ir arī jāpublisko sabiedrībai, klientiem, piegādātājiem un sadarbības partneriem. Publicēšana jāveic, kad notikusi pirmā sertifikācija, kā arī katru gadu pēc tam. Pārskata publicēšana nozīmē, ka tas būs pieejams ne tikai darbiniekiem, bet arī trešajām personām.

ELH pārskatu sertifikācijas laikā un ik pēc trim gadiem (atkārtotas sertifikācijas laikā) validē sertificētājs. EMAS gadījumā katru gadu (MVU – ik pēc diviem gadiem) ir nepieciešams, lai neatkarīgs verificētājs veiktu “EMAS vidisko deklarāciju” validāciju. Ir jānorāda, ka šo atkāpi piemērotu 98 % ELH sertificēto uzņēmumu, ja tie būtu reģistrēti EMAS.

Abas ziņošanas sistēmas ir vērstas uz mērķi sniegt godīgu pārskatu par organizācijas sasniegtajiem rezultātiem rādītājos, kas ir saistīti ar noteiktiem vidiskajiem aspektiem. Tās abas ir piemērotas metodikai, kas ir to attiecīgās vidiskās pārvaldības sistēmas pamatā. Tomēr abu sistēmu metodiskās atšķirības attiecas arī uz ziņošanas daļām. Turklāt EMAS vidiskā deklarācija arī ietver prasību apstiprināt atbilstību tiesību aktiem, kuru katru gadu vai –attiecībā uz MVU – reizi divos gados validē neatkarīgs verificētājs. Šo atšķirību dēļ nevar uzskatīt, ka šī daļa atbilstu visām EMAS prasībām.

Pamatojoties uz šiem elementiem, Komisija uzskata, ka tā ELH daļa, kas ir saistīta ar sadaļu “**Komunikācija (iekšējā un ārējā)**”, daļēji atbilst attiecīgajām EMAS prasībām.

Iespējamie pasākumi, lai mazinātu atšķirības ar EMAS prasībām

Lai gan šo ELH daļu nevar uzskatīt par līdzvērtīgu, analīze rāda, ka pastāv tuva atbilstība ar daudzām attiecīgajām EMAS prasībām. Lai panāktu atbilstību visām attiecīgajām prasībām, ir jāīsteno šādi papildu elementi:

- ELH organizācijas publiskotajā vides un klimata pārskatā ir jābūt ietvertiem visiem EMAS regulas IV pielikumā noteiktajiem elementiem, jo īpaši:
 - to organizācijas būtisko vidisko aspektu aprakstam, kas konstatēti saskaņā ar EMAS regulas I pielikumā izklāstīto procedūru,

⁽¹⁾ VK 7. kritērijs: “Pirmreizējās sertifikācijas laikā uzņēmums sagatavo klimatvidisko ziņojumu. Pēc pirmreizējās sertifikācijas līdz 1. aprīlim jāaizpilda un jāiesniedz *Eco-Lighthouse* portālā ikgadējais klimatvidiskais ziņojums par visu iepriekšējo kalendāro gadu. Ikgadējo klimatvidisko ziņojumu dara pieejamu sabiedrībai, klientiem, piegādātājiem un sadarbības partneriem.”

- pienācīgi paziņotiem pamatrādītājiem un īpašajiem rādītājiem,
- atsaucei uz piemērojamajām tiesību aktu prasībām saistībā ar vidi, un uz šo tiesību aktu prasību izpildi,
- vides un klimata pārskatu katru gadu (vai MVU gadījumā – ik pēc diviem gadiem) validē akreditēts vai licencēts sertificētājs. Sertificētājs, izmantojot piemērotu metodi, pārlicinās, ka ir apzināti un atrisināti visi attiecīgie vidiskie aspekti, rādītāji un tiesību aktu prasības.

12. DAĻA

Vadības apskats

Attiecīgā EMAS prasība

Pamatojoties uz iekšējiem auditiem, atbilstības novērtējumu, dialogu ar ieinteresētajām personām (tostarp sūdzību izskatīšanu), datiem par to, kā organizācijai izdevies sasniegt vidiskos mērķus, korektīvo un preventīvo darbību statusu un iepriekšējiem vadības apskatiem, augstākā līmeņa vadībai jāizvērtē organizācijas vidiskās pārvaldības sistēma, lai nodrošinātu tās nepārtrauktu piemērotību, lietderīgumu un efektivitāti. Pārskatīšanai jāietver uzlabošanas iespēju novērtēšana un izmaiņu nepieciešamība vidiskās pārvaldības sistēmā, tostarp vides politikā, vidiskajos mērķos un mērķrādītājos. (II pielikuma A6. daļa)

Attiecīgo ELH prasību novērtējums

Uz vadības apskatu formāli attiecas VK 6. kritērijs, kurā minēts: “vadībai reizi gadā jāveic VDV sistēmas un *Eco-Lighthouse* procedūru pārskatīšana, lai izvērtētu, vai tās funkcionē, kā paredzēts”.

Informācija no ELH ⁽¹⁾ parāda, ka šī daļa lielā mērā ir atkarīga no ELH ikgadējā vadības apskata, kurā tiek centralizēta VDV sistēmas un ELH procedūru pārskatīšana, un ietver vidiskā veikuma izvērtējumu, kā norādīts ikgadējā klimatvidiskajā ziņojumā.

Ģenerāldirektors un darbinieks, kurš atbild par *Eco-Lighthouse* īstenošanu, katru gadu tiekas ar drošības pārstāvi un arodveselības jomas pārstāvi, lai pārskatītu un izvērtētu sistēmu.

Balstoties uz sniegto piemēru, ELH organizācijas vadības apskats aptver šādus elementus:

- sistēmas uzlabošanas iespējas; rīcības plānu noteikšana un pārskatīšana,
- pārskata periodā konstatēto tiesību aktu vai noteikumu pārkāpumu izvērtējums,
- ikgadējā klimatvidiskajā ziņojumā norādītā vidiskā veikuma izvērtējums,
- jaunu vidisko mērķu un uzdevumu noteikšana rīcības plānā attiecībā uz ikgadējo klimatvidisko ziņojumu.

Komisijas secinājumi

ELH vadības apskata pamatmērķis ir ļoti tuvs EMAS, jo tas lielā mērā atspoguļo regulas noteikumus par vadības apskatu.

Pamatojoties uz šiem elementiem, Komisija atzīst, ka tā ELH daļa, kas ir saistīta ar sadaļu “**vadības apskats**”, atbilst attiecīgajām EMAS prasībām un tādēļ var tikt uzskatīta par līdzvērtīgu.

Akreditācijas vai licencēšanas prasības sertifikācijas iestādēm

Turpmākajā analizē tiek izvērtētas akreditācijas vai licencēšanas prasības, kas ļauj sistēmas verifikāciju veikt kvalificētam neatkarīgam auditoram

(¹) Piem., <http://miljofyrtarn.no/nyeverktoy>

Attiecīgā EMAS prasība

1. EMAS noteikts, ka pārvaldības sistēmas svarīgāko elementu verificāciju veic neatkarīgs akreditēts vai licencēts verificētājs. Elementi, kuriem jāveic verificācija, ir sīkāk izklāstīti EMAS regulas 18. pantā.
 2. Pirms reģistrācijas – 4. panta 5. punkts – sākotnējo vidisko pārskatu, vidiskās pārvaldības sistēmu, audita procedūru un īstenošanu verificē akreditēts vai licencēts vidiskais verificētājs, un šis verificētājs apstiprina vidisko deklarāciju.
 3. Lai atjaunotu reģistrāciju – 6. pants – reģistrēta organizācija vismaz reizi trijos gados:
 - a) saņem verificāciju attiecībā uz visu vidiskās pārvaldības sistēmu, audita programmu un tās īstenošanu;
 - b) sagatavo vidisko deklarāciju saskaņā ar prasībām, kas noteiktas IV pielikumā, un šai vidiskajai deklarācijai ir jābūt vides verificētāja sniegtai validācijai;
un, neskarot iepriekšējos punktus, reģistrēta organizācija **starplaikā** sagatavo atjauninātu vidisko deklarāciju saskaņā ar prasībām, kas noteiktas IV pielikumā, un to validē vidiskais verificētājs;
Ar Regulas 7. pantu attiecībā uz mazām organizācijām tiek noteikta šāda atkāpe: iepriekšminēto termiņu pagarina no trim līdz četriem gadiem, viena gada intervālu – līdz diviem gadiem, ja tiek izpildīti īpaši nosacījumi.
 4. Verifikāciju un validāciju veic akreditēts vai licencēts verificētājs saskaņā ar 25. un 26. pantā definētajiem nosacījumiem.
 5. Vidiskos verificētājus akreditē vai licencē, pamatojoties uz EMAS regulas 20. panta prasībām. Vidiskais verificētājs jo īpaši sniedz atbilstošus pierādījumus par savu kompetenci, tostarp zināšanām, attiecīgo pieredzi un tehniskajām spējām, kuras ir būtiskas attiecībā uz pieprasīto akreditāciju vai licenci.
-

Attiecīgo ELH prasību novērtējums

1. *Neatkarīgs verificētājs*: ELH noteikts, ka sistēmas īstenošanas verificāciju veic neatkarīgs sertificētājs/verificētājs. Šo sertificētāju/verificētāju ir apmācījis un apstiprinājis ELH fonds, un to formāli ieceļ pašvaldība. Sertificētāja/verificētāja veiktais izvērtējums ir vērst uz organizācijas atbilstību vispārējiem un nozarspecifiskajiem kritērijiem, kurus ELH sistēmā atlasījis konsultants. Sertificētāja/vērtētāja darbu katrā sertifikācijā (ik pēc trim gadiem) kontrolē ELH.
2. *Neatkarīgs novērtējums pirms sertifikācijas*: pēc uzņēmuma pašvērtējuma ziņojuma iesniegšanas ELH sertifikāciju veic sertificētājs/verificētājs. ELH sertifikācijā noteikts, ka ir jāpārbauda, vai pastāv atbilstība iepriekš definētiem kritērijiem (vispārējiem un nozarspecifiskiem), t. sk. jāpārbauda, vai organizācijai ir aktualizēts piemērojamo tiesību aktu prasību pārskats, kā arī sistēma, kā rīkoties neatbilstības gadījumos. Svarīgākās tiesību aktu prasības tiek formulētas kā ELH kritēriji, kurus pārbauda atsevišķi. Līdz ar to verificācijas process būtībā izpaužas kontrolosaraksta pārbaudīšanā ar vidisko deklarāciju, izmantojot standartizētus tīmekļa rīkus, ar īpašām vadlīnijām katram kritērijam (*). Pēc sertificētāja veiktā novērtējuma ELH fonds atsevišķi pārbauda katru sertifikāciju, apstiprinot to pirms sertifikāta iesniegšanas vai atjaunošanas.
3. *Reģistrācijas atjaunošana*: ELH licence jāatjauno ik pēc trim gadiem.

Pirms atkārtotas sertifikācijas organizācija ir izvērtējusi kritērijus un pārliecinājusies, vai tā joprojām atbilst spēkā esošajiem kritērijiem. Šā procesa dokumentāciju dara pieejamu tīmekļa portālā.

Atkārtotas sertifikācijas laikā verificētājs pārbauda, vai saskaņā ar prasībām katru gadu ir iesniegti ikgadējie klimatvidiskie ziņojumi. Ja tas nav izdarīts, starpposma ikgadējos pārskatus rekonstruē, cik labi iespējams, ja to var paveikt ar atpakaļejošu spēku.

Atkārtotas sertifikācijas process ir identisks ar sertifikācijas procesu. Sertificētājs/verificētājs pievērš uzmanību pastāvīgam (vides) progresam.

Starpposmā ārējo verificāciju neveic. Starpposma klimatvidiskos ziņojumus izstrādā uzņēmuma iekšienē. Tā kā 98 % ELH sertificēto uzņēmumu ir mazas organizācijas un, balstoties uz 7. pantā noteikto, šis biežums ir jāsalīdzina ar verificāciju ik pēc diviem gadiem saskaņā ar EMAS.

(*) Sk. 7. daļu.

4. Verifikācijas un validācijas prasības. Verifikāciju veic pēc 2. punktā detalizēti izklāstītā procesa.

Sertificētāji ir nespecializēti un darbojas plašas licences darbības jomas ietvaros (licencēšanu neveic atsevišķi pa nozarēm). Līdzīgi kā EMAS verificētājiem, arī ELH sertifikētājiem ir skaidri jānosaka un jāvienojas ar organizāciju par sertifikācijas jomu (sertificējamajām organizācijas daļām), jāpārbauda dokumenti, jāapmeklē organizācija, jāveic intervijas un izlases veida pārbaudes. Saskaņā ar ELH sertifikācijas rokasgrāmatu sertifikētājs daļēji var paļauties uz garantiju, ko sniedzis konsultants, kurš sagatavojis sertifikāciju⁽¹⁾. Sertificētājam arī jādokumentē veiktā pārskatīšana, izmantojot piezīmes un kontrolsarakstus, kas tikuši izstrādāti.

Kad sertifikētājs apstiprina uzņēmumu, sertifikētājs, kurš apstiprina *Miljøkartlegging*, ģenerē galīgo atzīšanas vēstuli kopā ar ziņojumu par konstatētajām un novērstajām neatbilstībām. Abus dokumentus uzglabā tīmekļa portālā. *Eco-Lighthouse* pārbauda dokumentus un pārliecinās, ka procedūra veikta saskaņā ar noteikumiem un vadlīnijām. Kad tas ir izdarīts, ELH izsniedz sertifikātu.

Sertificētāja apstiprināšanu, apmācību un veiktā darba uzraudzību nodrošina *Eco-Lighthouse* fonds, izmantojot tīmekļa portālu, bet sertifikācijas norādījumi ir definēti ELH rokasgrāmatā sertifikētājiem. Šādi tiek nodrošināta verificētāja neatkarība un profesionālisms, balstoties uz ELH licencēšanas prasībām.

Kā minēts 2. punktā, ELH nav noteikts, ka ik gadu ir jāveic īpašs, reizi gadā veicams validācijas process.

5. Akreditācijas vai licencēšanas prasības

ELH ir izveidojusi autonomu auditoru un sertifikētāju/verificētāju "licencēšanas" sistēmu. Sertificētāju/verificētāju apstiprina, apmāca un uzrauga ELH, un tas darbojas tās pašvaldības vārdā, kur organizācija izveidota. Tā darbu cieši uzrauga ELH, bet to vispārīgā gadījumā neakreditē standartizēta un atzīta akreditācijas sistēma. ELH fonds ir ieguvis ISO 9001 sertifikātu, bet neatbilst sertifikācijas veikšanas standartam (ISO 17021). Tādēļ ELH prasības jāsalīdzina ar EMAS regulas 20. pantā noteikto licencēšanas prasību.

Licencēto sertifikētāju iecel pašvaldība. Tādējādi tiek saglabāta gan trešo personu veikta sertifikācija, gan saikne ar pašvaldībām, kurām ir aktīva loma. Izmantojot šādu sistēmu, tiek novērsta sarežģītība, tā nodrošinot, ka nepieaug izmaksas. Piekļuve vietējā līmenī pieejamiem verificētājiem ir svarīgs ELH sistēmas veiksmes faktors, kas ļauj (galvenokārt maziem un vidējiem) uzņēmumiem, kuriem būtisku vidisko aspektu ir maz, šādi iegūt sertifikāciju par saprātīgu cenu.

ELH noteiktās prasības verificētāju/sertificētāju kvalifikācijai ir orientētas uz šādiem elementiem:

- ELH verificētāji/sertificētāji ir apmācīti, lai iegūtu labas zināšanas par VPS, kuras tie sertificē (ELH), un tās kritēriju sistēmu,
- ELH verificētāji/sertificētāji netiek akreditēti konkrētā nozarē, bet to apmācību apstiprina nespecializētu kompetenču iegūšanai vides, VDV, kvalitātes kontroles un/vai revīzijas jomās. ELH izteikti paļaujas uz pārbaudāmo kritēriju precizitāti. Šī pieeja ir vērsta uz to, lai samazinātu uzņēmumu izmaksas, palielinot sertifikētāju skaitu un samazinot ceļošanas biežumu,
- līdzīgi juridiskās zināšanas aizstāj ar norādi uz nozarspecifiskiem kritērijiem, pievienojot tiem īpašus norādījumus verificētājam,
- zināšanas par tehniskajiem aspektiem galvenokārt ir orientētas uz svarīgākajiem vides jautājumiem (transportu, enerģētiku, atkritumiem utt.). *Eco-Lighthouse* sertificē uzņēmumus ar pamata ietekmi uz vidi.

⁽¹⁾ ELH sertifikācijas rokasgrāmatā – sertifikācijas process: "Ne visus kritērijus iespējams pārbaudīt vienlīdz padziļināti, bet kritēriji, kas atzīmēti ar "D" (dokumentācija), ir jādokumentē. Vidiskajiem pārskatiem ir jārada pārlicība un jābūt ārēji vispusīgiem, tādēļ tas ir galvenais pamats, lai pieņemtu lēmumu par to, kas ir jāpārbauda. Sertificētājs izlemj, kuri nosacījumi ir jāpārbauda padziļināti un kurus kritērijus var pārbaudīt, izmantojot izlases veida pārbaudes. Ja konsultants, kurš veic vidisko pārskatu, apliecina, ka nozares kritēriji tiek ievēroti, sertifikētājs principā var uz to paļauties, ja nav pazīmju, kas liecinātu par pretējo (slikti veikts vidiskais pārskats, neuzticami secinājumi, citi apstākļi)".

Lai varētu veikt šos uzdevumus, *ELH* pārliecinās, ka sertificētāji/verificētāji ir ar šādu kvalifikāciju (A) un apmācību (B):

A. Verificētāju/sertificētāju kvalifikācijas prasības:

- zināšanas vides jautājumos (enerģētika, transports, atkritumi, iepirkums, emisijas),
- audita veikšanas kvalifikācija un/vai profesionālā pieredze,
- attiecīgā profesionālā pieredze (saistīta ar vidi, VDV, ISO 14001, EMAS utt.),
- attiecīgā profesionālā kvalifikācija (dabaszinātņu un vides tematika, VDV, ISO 14001, EMAS utt.),
- cita attiecīga profesionālā kvalifikācija vai profesionālā pieredze.

B. Sertificētāja/verificētāja apmācība

Sertificētāju/verificētāju pēc uzņemšanas mācībās individuāli apmāca *ELH*. Apmācībā ietilpst:

- ievads par *Eco-Lighthouse* – īsa organizācijas vēsture, organizācijas tīkls un struktūra,
- atšķirīgās lomas un to uzdevumi: konsultants, verificētājs, pašvaldības koordinators, vadība un par *Eco-Lighthouse* atbildīgā persona uzņēmumā,
- ja ir pieejams neatkarīgs konsultants – īss konsultanta ievads, kurā paskaidro praktiskos aspektus ceļā uz sertifikāciju, lai uzlabotu izpratni,
- *Eco-Lighthouse* tīmekļa portāls, tostarp vidiskais pārskats, sertifikācijas ziņojums,
- ikgadējais klimatvidiskais ziņojums,
- *Eco-Lighthouse* sertifikācijas un atkārtotas sertifikācijas process,
- audita paņēmieni.

Papildu pasākumi, kurus paredzēts īstenot 2017. gadā:

- eksāmens,
- terminēta atļauja veikt darbību,
- neatkarīgas struktūras veikta sertificētāju/verificētāju novērošana.

ELH plāno sākt intensīvāku dialogu ar Norvēģijas akreditācijas iestādēm un izpildīt to standartus un prasības, tomēr neveikt sertificētāju/verificētāju faktisku akreditāciju, jo strauji pieaugtu izmaksas uzņēmumiem, kuri vēlas iegūt *ELH* sertifikāciju.

Komisijas secinājumi

ELH pārvaldības sistēmas novērtējumā tika apliecināts, ka pastāv atšķirības starp *EMAS* un *ELH* metodēm (balstīta uz kritērijiem), darbības jomu (nozares bez sarežģītiem vidiskajiem aspektiem) un mērķrādītājiem (galvenokārt MVU). Akreditācijas un licencēšanas prasībās atspoguļojas šīs atšķirības, kā arī atsevišķas *ELH* sistēmas īpatnības, piemēram, sadarbība ar pašvaldībām vai vēlme saglabāt sertifikācijas izmaksas zemā līmenī.

ELH pieeja ietver neatkarīga sertificētāja veiktu sertifikāciju, kas labi atbilst sistēmas mērķiem. Galvenās atšķirības no *EMAS* verificācijas ir šādas:

- *ELH* sertifikācijas process ir orientēts uz to, lai izvērtētu atbilstību kritēriju kopumam, kas veido *ELH* sistēmas kodolu, tostarp būtiskāko tiesību aktu būtiskāko prasību ievērošanu. Šāda strukturēta pieeja nav paredzēta *EMAS*, kuras verificētājam ir jāizvērtē, vai katras konkrētās organizācijas gadījumā pareizi īstenotas Regulas prasības, tostarp attiecīgo vidisko aspektu identificēšana un atbilstība tiesību aktu prasībām,
- *ELH* sertificētāja kompetence ir orientēta uz kritēriju izvērtēšanu. *EMAS* sistēmā kompetence ir orientēta uz plašākām zināšanām par vidiskajiem aspektiem un īpašām zināšanām par attiecīgo nozari,

- *ELH* verificētājus apmāca un apstiprina *ELH* fonds, un to darbība tiek uzraudzīta individuāli. *EMAS* verificētājus akreditē vai licencē, kā arī uzrauga valdību norādītas administratīvās iestādes, balstoties uz *EMAS* regulas un/vai ISO 17021 prasībām,
- *EMAS* ietver ikgadēju ārējo pārbaudi, lai nodrošinātu vidiskās deklarācijas validāciju (MVU, kuri veido lielāko daļu *ELH* organizāciju – ik pēc diviem gadiem). *ELH* sertifikācija tiek veikta ik pēc trijiem gadiem bez starpposma verificācijām.

ELH sistēma ar tās iepriekš definēto kritēriju kopumu, orientēšanos uz mazām organizācijām (mazs skaits uzņēmumu ar vairāk nekā 250 darbiniekiem, nav smagās rūpniecības uzņēmumu) un *ELH* fonda uzraudzīto un pašvaldību organizēto sertifikācijas sistēmu nodrošina efektīvu un pragmatisku pieeju MVU, kuri vēlas izvērtēt un uzlabot to praksi ar veselības aizsardzību, vidi un drošību saistītajos jautājumos.

Tomēr ap kritēriju kopumiem strukturētās sistēmas būtības dēļ *ELH* verificētajam/sertificētajam nav jābūt kompetentam konstatēt citas ar vidi saistītas problēmas vai neatbilstību, kas neietilpst kritērijos. Turklāt īpašu nozares zināšanu vai tiesisko zināšanu neesamība tam var liegt veikt īpašas pārbaudes objektā vai pārbaudīt īpašu tiesiskā statusa tehnisko datu ticamību. Šāda specifiska analīze var būt nepieciešama, lai izvērtētu aspektus, kuri neietilpst nozares kritērijos, jo īpaši papildu aspektus, kas konstatēti saskaņā ar VK 1963. kritēriju (¹), kā arī, lai veiktu atbilstības tiesību aktiem verificāciju.

No šīs analīzes var secināt, ka *ELH* ietver saskaņotu neatkarīga sertificētāja veiktas sertifikācijas sistēmu, kas ir iederīga sistēmā no tās struktūras un īpatnību viedokļa. Tomēr prasības attiecībā uz *ELH* verificētāja kompetencēm pilnībā neatbilst attiecīgajām *EMAS* regulas prasībām.

Pamatojoties uz šiem elementiem, Komisija uzskata, ka tā *ELH* daļa, kas ir saistīta ar sadaļu “**Akreditācijas vai licencēšanas prasības**”, daļēji atbilst attiecīgajām *EMAS* prasībām.

Secinājums

ELH ir labi strukturēta, moderna un skaidra sistēma, kas nodrošina trešo personu auditētu vides sertifikāciju daudzām dažāda lieluma un nozaru organizācijām. Tā ir veidota, balstoties uz vispārējiem un specifiskiem kritērijiem, kas jāievēro organizācijām, kuras vēlas tikt sertificētas. Šī struktūra atšķiras no *EMAS* pieejas, saskaņā ar kuru iepriekš obligāti ir jāidentificē būtiski vidiskie aspekti, kas ir specifiski attiecīgajai organizācijai un, pamatojoties uz kuriem, tiek atbalstīta pārvaldības sistēmas īstenošana.

Abas sistēmas ir orientētas arī uz atšķirīgiem mērķrādītājiem. *ELH* nepārprotami galveno uzmanību pievērš MVU, savukārt *EMAS* var īstenot visdažādākā lieluma organizācijas, tostarp lielas organizācijas rūpniecības nozarē. No pārvaldības viedokļa *ELH* fonds vada sistēmas darbību un definē tās prasības. *ELH* fonds darbojas arī kā licencēšanas iestāde, kas atbild par dažādās pašvaldībās strādājošo sertificētāju apmācību un apstiprināšanu. *EMAS* pārvaldība ir balstīta uz tiesību aktu (ES regulu), iesaista iestāžu ieceltas struktūras un nosaka, lai verificāciju obligāti veiktu akreditēts vai licencēts verificētājs.

Kā uzsvērts šajā dokumentā, abu sistēmu vispārīgais mērķis ir līdzīgs (organizāciju vidiskā veikuma uzlabošana), izmantojot atšķirīgas metodes. To prasības nav identiskas. Dažas *ELH* daļas daļēji atbilst attiecīgajām *EMAS* prasībām, savukārt citas ir atzītas par atbilstīgām. Tās *ELH* daļas, kas pilnībā neatbilst *EMAS* prasībām, nevar atzīt par līdzvērtīgām. Tomēr organizācijas, kuru mērķis ir uzlabot sava snieguma līmeni līdz līmenim, kāds nepieciešams saskaņā ar *EMAS*, var izmantot šo dokumentu, lai pielāgotu minētās daļas pirms pieteikšanās reģistrācijai sistēmā *EMAS*.

Pamatojoties uz šo novērtējumu, Komisija atzīst, ka:

- šādas *Eco-Lighthouse* daļas atbilst attiecīgajām *EMAS* prasībām. Tāpēc šīs daļas var uzskatīt par līdzvērtīgām attiecīgajām *EMAS* prasībām:

- augstākā līmeņa vadības apņemšanās un iesaiste,

(¹) VNK 1963. kritērijs: “Uzņēmumam jāidentificē citi būtiski uzņēmuma vidiskie aspekti un jāapsver nepieciešamā rīcība un/vai iekļaušana ikgadējā klimatiskajā ziņojumā un/vai uzraudzība, izmantojot rīcības plānu.”

- vides politikas izveide,
 - mērķi un vidiskā programma, ko nosprauž ar mērķi nodrošināt pastāvīgus uzlabojumus,
 - organizatoriskā struktūra, apmācība un darbinieku iesaiste,
 - dokumentācijas prasības,
 - operatīvā vadība,
 - gatavība ārkārtas situācijām un reaģēšana uz tām,
 - pārbaudes, iekšējais audits un korektīvie pasākumi,
 - vadības apskats,
- šādas *Eco-Lighthouse* daļas daļēji atbilst attiecīgajām EMAS prasībām:
- vidiskā pārskata izveide – iepriekšēja analīze,
 - atbilstības tiesību aktiem nodrošināšana,
 - komunikācija (iekšējā un ārējā),
- *Eco-Lighthouse* prasības attiecībā uz sertifikācijas iestādēm saistībā ar to akreditāciju vai licencēšanu daļēji atbilst attiecīgajām EMAS prasībām.
-